

Повітряні Сили презентують Україну

10-11 стор.

НА ВАРТІ НЕБА УКРАЇНИ!

www.krula.com.ua

Крила України

1 – 15 січня 2011 року

e-mail: krula_ukr@ukr.net

№ 1–2 (561–562)

НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

Президент України Віктор Янукович підписав Указ №1245/2010 "Про заходи щодо підвищення ефективності діяльності оборонно-промислового комплексу України". Його головною метою є вдосконалення державного управління оборонно-промисловим комплексом України, забезпечення структурної перебудови відповідних галузей промисловості, ефективного їх функціонування і розвитку.

Читайте на 2 стор.

Инженерные войска – единственный род войск, для которого война не кончается никогда

Читайте на 6 стор.

Замість замполіта – у кращі комбати!

Читайте на 8 стор.

Мета реформування – створення підготовлених і забезпечених Збройних Сил України

Читайте на 10 стор.

Льотна зміна – без зауважень

На фото: в центрі – екіпаж у складі командира ПвК "Захід" генерал-лейтенанта Станіслава Павловича та заступника командира бригади полковника Миколи Коваленка після виконання польотного завдання. Зліва направо – заступник командира бригади з озброєння підполковник Ігор Грабчук, заступник командира першої авіаційної ескадрильї – начальник ІАС майор Віктор Калішенко, старший інженер ІАС майор Борис Малюженко.

Минулого тижня у Старокостянтинівській бригаді тактичної авіації імені Петра Франка завершилась перша у новому 2011 році льотна зміна, яка проходила у простих та складних метеорологічних умовах з переходом денних польотів у нічні. До польотів залучалися визначені екіпажі Су-24М та Су-24МР, що входять до Об'єднаних сил швидкого реагування. Метою першої льотної зміни було відновлення та підтримання екіпажами літаків навичок техніки пілотування, навігації, бойового застосування, а також обліт авіатехніки.

Як і передбачалося плавною таблицею, відбулось 17 польотів. Переважна більшість польотних завдань виконувалась у темну пору доби. Загальний наліт склав майже сім годин. Льотчиками і штурманами бригади виконано 5 тактичних бомбометань, 8 повітряних розвідок, близько десятка польотів за маршрутом. Усі бойові застосування та навігації виконані на оцінку "відмінно".

Командир бригади, підводячи підсумки першої у новому році льотної зміни, зазначив, що мети польотів в цілому досягнуто. Усі поставлені екіпажам завдання були виконані. Полковник Сергій Близнюк на попередньому розборі польотів позитивно оцінив дії льотної та інженерно-технічного складу та усіх, без винятку, підрозділів забезпечення.

Андрій Агєєв.
"Крила України".
Фото капітана Олексія Конона.

АВІАПРОМ

Ан-70 складатимуть на двох заводах

Интерес Росії до проекту Ан-70 із часом зростає. Зокрема, вже обрано виробничу площадку для літака, а до бюджетних планів закладено випуск 60 одиниць техніки до 2020 р.

Україна і Росія виготовлятимуть військово-транспортний літак на базі двох основних підприємств – на Київському "Авіанті" та Ульяновському "Авіастар-сп". Про це повідомляє прес-служба ДП "Антонов".

Таке рішення було прийнято на спільній нараді представників російського й українського авіапромів у Києві. Також до виробничого процесу буде задіяний завод у Казані, де для Ан-70 виготовлятимуть крило. Можливі терміни початку складання Ан-70 у Росії поки що не визначені. Вони будуть окреслені лише після завершення сертифікаційних випробувань літака, а для цього, на думку заступника генерального конструктора ДП "Антонова" Олександра Ківи, на їхнє проведення необхідно 1,5-2 роки.

Служба інформації "КУ".

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити на будь-який термін у всіх відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2011 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 40.

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2011 рік:

Для України:

199 грн. 20 коп. – на рік;
99 грн. 60 коп. – на 6 міс.;
49 грн. 80 коп. – на 3 міс.;
16 грн. 60 коп. – на 1 міс.

Для країн СНД:

398 грн. 40 коп. – на рік;
199 грн. 20 коп. – на 6 міс.;
99 грн. 60 коп. – на 3 міс.;
33 грн. 20 коп. – на 1 міс.

Вартість одного примірника – 4 грн. 15 коп.

ОФІЦІЙНО

Діяльності ОПК додадуть ефективності

Президент України Віктор Янукович підписав Указ №1245/2010 "Про заходи щодо підвищення ефективності діяльності оборонно-промислового комплексу України". Його головною метою є вдосконалення державного управління оборонно-промисловим комплексом України, забезпечення структурної перебудови відповідних галузей промисловості, ефективності їх функціонування і розвитку.

Указ, зокрема, передбачає створення державного господарського об'єднання "Укроборонпром" з державних підприємств, які здійснюють

господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боеприпасів, беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами.

Президент України Віктор Янукович своїм Указом призначив Дмитра Саламатіна генеральним директором Державного концерну "Укроборонпром". Раніше він обіймав посаду генерального директора Державної компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення.

НАША ШАНА

Вшанували легендарного конструктора

12 січня у Житомирі відбулись урочистості, присвячені річниці з дня народження видатного конструктора та вченого у галузі ракетобудування і космонавтики Сергія Павловича Корольова.

Квіти до пам'ятника вченому поклали представники місцевої влади та командування Житомирського гарнізону. В урочистостях взяли участь і науково-педагогічний склад та курсанти Житомирського військового інституту Національного авіаційного університету, що носить ім'я видатного конструктора, ветерани, представники державних установ та закладів.

До дня народження Сергія Павловича Корольова у бібліотеках 25-го гарнізонного Будинку офіцерів, військових частин Житомирського гарнізону оформлені книжкові виставки та експозиції, проводяться бесіди з особовим складом. Усі бажаючі мають змогу відвідати розташовані в обласному центрі меморіальний будинок-музей академіка Сергія Павловича Корольова та Музей космонавтики.

Служба інформації "КУ".

УВАГА, КОНКУРС!

"Універсальний солдат" по-українськи

У 2011 році з нагоди 20-ї річниці Збройних Сил України вперше буде проведено Конкурс військово-професійної майстерності "Універсальний солдат" серед військовослужбовців, які проходять службу за контрактом.

Календарний план організації підготовки та проведення Конкурсу у 2011 році, підготовлений Головним управлінням виховної та соціально-психологічної роботи Збройних Сил України, вже затверджено начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України генерал-полковником Григорієм Педченкоком.

Метою Конкурсу є підняття престижу та популяризація військової служби за контрактом у Збройних Силах України в українському суспільстві, виховання у військовослужбовців національної гідності, духовності й культури, формування почуття патріотизму, вірності військовим традиціям Українського народу, військово-професійної, морально-психологічної та фі-

зичної готовності до захисту Вітчизни.

Відповідно до Положення про Конкурс, затвердженого наказом Міністра оборони України, випробування серед військовослужбовців будуть проводитись у номінаціях за військово-професійним, військово-спортивним, гуманітарним та культурно-мистецьким напрямками.

Проведення Конкурсу планується у три етапи. Відбірний, протягом квітня-травня – у військових частинах, військових навчальних закладах, установах і організаціях Збройних Сил України. Другий, також відбірний у червні – у межах видів Збройних Сил. А під час третього, фінального етапу, що відбудеться у першій декаді вересня, переможці та призери другого

МИРОТВОРЧИСТЬ

Українські військові лікарі рятують життя в Афганістані

Український миротворчий персонал продовжує виконувати завдання у складі багатонаціонального контингенту Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан.

Лише протягом останніх двох місяців українськими військовими лікарями медичної секції Литовської групи з реконструкції афганської провінції Гор майорами медичної служби Володимиром Негодуйком та Андрієм Родзоняком, а також капітаном Сергієм Тертишим було обстежено близько 360 місцевих мешканців. За підсумками обстежень наші

хайло Сокур, забезпечують безпеку життєдіяльності табору "Whiskey" та допомагають місцевому населенню вивіль-

ними державними та недержавними організаціями, які представлені в провінції. Зокрема, активно працюють з представниками місцевої влади та мешканцями провінції підполковник Микола Мельник та майор Сергій Люзак, а старший лейтенант Артем Худолій щоденно бере участь у навчанні та перевірці несення служби місцевими охоронцями.

Необхідно відзначити, що 2011 рік вважається ключовим для Міжнародних сил сприяння безпеці в Афганістані в плані налагодження мирного життя в цій країні.

Довідка. Український миротворчий персонал входить до складу Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан (ISAF) з травня 2007 року.

На сьогодні у складі багатонаціонального контингенту Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан проходять службу 17 офіцерів українського миротворчого персоналу.

За повідомленням Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Міноборони.

військові лікарі провели 11 хірургічних операцій, 3 з яких були надзвичайно складними.

Не менш інтенсивно працюють й військовослужбовці двох груп розмінування. Українські воїни-сапери, групи яких очолюють підполковник Олександр Овчар і майор Ми-

нити афганську землю від вибухонебезпечних предметів.

Відділення цивільно-військового співробітництва – одне з головних в групі реконструкції провінції Гор. Від діяльності його представників залежать стосунки між військовим керівництвом, місцевою владою, рі-

етапу змагатимуться між собою.

Переможці Конкурсу "Універсальний солдат" братимуть участь у фіналі IV-го міжнародного конкурсу "Мирний парень".

За повідомленням Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Міноборони.

"Спецтехноекспорт" пропонує

Інформація про продаж на аукціоні рухомого майна.

Замовник аукціону: Державне госпрозрахункове зовнішньоторговельне підприємство "Спецтехноекспорт".

Ведучий аукціону: Товарна біржа "Земельно-універсальна біржа".

Назва об'єкту продажу:

Об'єкт продажу:

№ Лота	№ з/п	Найменування майна	Загальна кількість, шт.	Загальна стартова ціна лота з ПДВ в грн.
1.	1.	Бронетранспортери БТР-60 ПБ (без озброєння), шасі №№ 707Л843, 709Л478, 710Л266, Л08ЛТ6454, 911Л214, Н09ЛТ4841, Н09ЛТ4870, Н09ЛТ4874, Р06ЛТ7357, Р02УТ3298, К12УТ3533.	11	416 373,00
	2.	Бронетранспортери БТР-70 (без озброєння), шасі №№ Г04ЛТ1831, К04ЛТ1808, Х07РТ9815, Х06РТ5289, К10ЛТ6436, У09ЛТ5680, Х07РТ9817, Ф04РТ5136, Ф03РТ6338	9	831 627,00
		Разом:	20	1 248 000,00
		Всього	20	1 248 000,00

Зсоби платежу: грошові кошти покупця.

Перелік документів, які необхідно подати для участі в аукціоні:

підписану і скріплену печаткою заяву про участь в аукціоні, встановленої організатором аукціону форми, копію свідоцтва про державну реєстрацію, копії установчих документів (для юридичних осіб), копію довідки про включення до єдиного реєстру в ЄДРПОУ, документ, що підтверджує повноваження керівника, представник юридичної особи – відповідну довіреність.

Документи для участі в аукціоні приймаються за адресою: 04073, м. Київ, проспект Московський, 7, к. 203, довідки за тел. 568-52-87, відповідальна особа Сикунда Іван Андрійович.

Приєм документів закінчується за день до початку аукціону. Аукціон відбудеться 17 січня 2011 р. об 11 годині за адресою: 04655, м. Київ, вул. Артема 1-5, довідки за тел. 272-34-99.

ПЕРЕДПЛАТА - ВЕСЬ РІК!

На журнал "Авіація і Время" в будь-якому індексі поштовому відділенні України за "Каталогом видань України" 22792

Докладно про різні літальні апарати, авіація у світових війнах та локальних конфліктах, новітні авіаційні тенденції, креслення, авіаекзотика та інше.

Видається російською мовою

Деякі з раніш виданих журналів та іншу нашу продукцію Ви можете придбати звернувшись до редакції

www.aviation-time.kiev.ua a/c-166, Київ, 03062, Україна. тел./факс: (044) 454-30-47 e-mail: info@aviation-time.kiev.ua

Видається з 1992 р.

АР КРИМ

Різдвяні свята – на бойовому посту

Підрозділи Гвардійського Севастопольсько-Феодосійського зенітного ракетного полку, де командиром полковник Віталій Павлюченко, несли бойове чергування з охорони повітряного простору і важливих державних об'єктів у Автономній Республіці Крим у Новорічну ніч.

Цього почесного обов'язку, за словами командира полку, були удостоєні найкращі підрозділи, де командирами підполковник Сергій Савченко та майор Олександр Статівко.

– Бойове чергування – це виконання бойового завдання, – говорить полковник Віталій Павлюченко. – Особовий склад, який заступає на бойове чергування, завжди проходить відповідну підготовку та відбір щодо морально-психологічного стану. На новорічні та Різдвяні свята вимоги до якості несення служби підвищуються, відтак і відбір особового складу ми проводили ретельніше. Тому, можна переконливо стверджувати, що на свята заступили кращі військовослужбовці. Окрім проведення комплексу заходів, теоретичних, практичних занять з особовим складом, перевірено усі вузли й агрегати складної техніки, що мається на озброєнні.

Зенітний ракетний дивізіон під командуванням підполковника Сергія Савченка в полку

– один з найкращих. Тут служать справжні захисники Вітчизни, досвідчені офіцери. Лише восени військовослужбовці, техніка і озброєння підрозділу залучалися до тактичних навчань з бойовою стрільбою “Взаємодія – 2010”, що проводилися на Державному полігоні “Чауда”. Тоді бойовий розрахунок справився з бойовим завданням на “відмінно”. За лічені секунди визначив ціль та майстерно вразив її бойовою ракетою зенітного ракетного комплексу типу С-300.

Але не тільки чоловікам – і жінкам Батьківщина довіряє нести на своїх плечах нелегку ратну службу. У протиповітряній обороні не обійтись без планшетистів, радіотелефоністів та представників інших, традиційно “жіночих”, військових спеціальностей. Близько десяти військовослужбовців-

жінок полку несли службу у Новорічну ніч. Серед них – старші солдати служби за контрактом Наталія Романовська, Ганна Макаренко та Тетяна Рішко. Усі вони відмінно виконали свій нелегкий обов'язок. Адже розуміли, що за ними – рідні домівки, родини та мільйони українців.

– Мешканці Криму можуть бути впевненими, – наголосив полковник Віталій Павлюченко, – що їхній мирний спокій у повітряному просторі надійно охороняється військовослужбовцями Гвардійського Севастопольсько-Феодосійського зенітного ракетного полку. Це звичайні, але в той же час – надзвичайно відповідальні люди, готові виконати свій важливий обов'язок.

Руслан Семенюк.
Регіональний медіа-центр
МО України.
м. Феодосія.

ВІННИЧЧИНА

“Точка відліку нашої ери – Різдво Христове”

В окремому полку зв'язку Повітряних Сил, що на Вінниччині, де командиром підполковник Олександр Горбатюк, цьогорічні Різдвяні свята пройшли добре сплановано та цікаво. Віруючі військовослужбовці строкової служби мали змогу відвідати богослужіння в православному храмі св. Косми і Дем'яна, помолитися Богу та сповідатись. Для решти особового складу командування військової частини організувало захоплюючі турніри з настільних ігор, перегляд телепередач та цікавих фільмів. Під кінець дня на зв'язківців чекала Свята вечеря. Крім святкового меню, військовослужбовців-строковиків кухарі почастили традиційною кутею та узваром.

клад, на Новий рік в клубі частини вкотре відбулась зустріч військовиків з християнською молоддю на тему: “Точка відліку нашої ери – Різдво Христове”. Під час неї молодим солдатам розповіли про значення народження Ісуса Христа для всього людства.

– Ми намагаємося всіляко підвищувати культурний,

духовний та інтелектуальний рівень наших військовослужбовців, розширити їх світогляд, – розповідає заступник командира частини з виховної роботи підполковник Олег Тарарін. – Відтак, частими гостями в частині є провідні фахівці державних установ, різноманітних відділів та служб, а також представники релігійних та громадських організацій. Такі зустрічі дають змогу військовослужбовцям збагатитися не лише духовно. Я переконаний, що отримані знання стануть в нагоді юнакам в майбутньому.

Олександр Олехнович.
“Крила України”.

Та найяскравішою подією в полку стала різдвяна вистава, вертеп, яку підготували юнаки та дівчата з Всеукраїнської міжконфесійної громадської організації “Об'єднання християн-військовослужбовців України”.

Співпраця між командуванням військової частини та цією релігійною громадською організацією є дуже плідною і триває протягом досить довгого часу. А запрошувати на свята до частини молодих християн, які розказують солдатам-строковикам про значення того чи іншого християнського свята, вже стало доброю традицією. Так, напри-

ОЗЕРНЕ

Вогник в Озерному

Як розповів заступник начальника Центру з виховної роботи підполковник Олександр Коблюк, для проведення новорічного вогника командування частини, як і у минулі роки, запросило найпопулярнішого ведучого міста Житомир Олега Любишкіна. Справжній ас серед шоуменів обласного центру, Олег Любишкін майстерно керував настроями військовослужбовців та їх дружин, які 29 грудня зібралися у клубі військової частини, аби разом зустріти Новий рік. Тут було все: ігри, вікторини, розіграші, танці та щире застілля у колі друзів та родин. 43 пари прекрасно відпочили, отримавши справжнє задоволення та новорічний настрій.

А безпосередньо у переддень Нового, 2011 року воїни-авіатори привітали своїх дітей. Дитячий новорічний ранок пройшов під патронатом Житомирської районної дер-

жавної адміністрації, голова якої Євген Кулик. Спонсорами дитячого ранку виступили підприємці Озерного Лариса Вівденко та Олег Паньків, які подарували дітям не лише солодкі, а й іграшкові подарунки. А тон святку задавали артисти Житомирського академічного

Традиційно на високому рівні відбулося святкування Нового року у 5-ому Об'єднаному центрі електрогазового та автотехнічного забезпечення логістики Повітряних Сил, яким командує полковник Ярослав Лерман. Ось уже майже півтора десятиліття, а саме – з 1998 року, у цій частині, штаб якої розташований в Озерному, а підрозділи, крім Озерного, – ще у декількох областях в різних регіонах країни, святкування Нового року усім колективом частини разом із сім'ями є доброю традицією.

обласного театру ляльок. Досвідчені ляльководи подарували дітям військовослужбовців новорічну казку та масу вражень.

Олексій Тригуб.
“Крила України”.
Фото Олександра Коблюка.

ГАВРИШІВКА

В гостях у підшефних

У Вінницькому гарнізоні, в дні святкування новорічних та Різдвяних свят, пройшли культурні та просвітницькі заходи за участю шефів-посадовців органів місцевої влади. Заходи проходили відповідно до Указу Президента України щодо організації шефської роботи.

Особливим стало святкування Нового, 2011-го, року для військовослужбовців строкової служби авіаційної бригади транспортної, якою командує полковник Олег Нечипорук. Справжнє свято для захисників мирного неба держави влаштували голова Ленінської райради, депутат міської ради Юрій Бондар та його заступник Олександр Кравець. Кожному військовослужбовцю бригади було презентовано новорічний подарунок-соллодощі місцевої фабрики “Рошен”. Крім цього, колектив творчої самодіяльності міста-

народний ансамбль “Ретро”, запропонував до уваги для особового складу військової частини новорічний проект музичних композицій.

За словами заступника командира частини з виховної роботи підполковника Леоніда Попова, подібні заходи у військовому колективі проводяться щорічно. Це дає можливість військовослужбовцям не тільки добре відпочити, але й долучитись давніх традицій українського народу.

Прес-центр КПС ЗС
України.

УКРАЇНСЬКІ МИРОТВОРЦІ

Авторитет визначають і практичний досвід, і ґрунтовні знання...

Підготовку чергової навчальної групи військово-службовців до виконання миротворчих завдань розпочали у 179-му Об'єднаному навчально-тренувальному Центрі військ зв'язу Збройних Сил України, яким командує полковник Ігор Міцюк.

До складу навчального взводу зв'язу увійшли 13 військовослужбовців зі складу 8-го армійського корпусу, які плануються до включення у чергову ротацию миротворчого контингенту у Косово. Серед слухачів – троє офіцерів, чотири прапорщики та шестеро сержантів.

За словами заступника начальника ОНТЦ з виховної роботи підполковника Юрія Кривоноса, упродовж півтора місячного курсу навчання новоприбулі опанують усі необхідні теоретичні засади та оволодіють практичними навичками роботи за відповідними спеціальностями. Особливий акцент при цьому робитиметься на морально-психологічний аспект підготовки військовослужбовців та їхню готовність до забезпечення зв'язку в ек-

такий напрям, як вивчення норм міжнародного гуманітарного права, що теж у значною мірою визначатиме якість виконання поставлених перед миротворцями завдань.

Навчальний план максимально адаптований як до професійних вимог щодо експлуатації сучасного обладнання та засобів зв'язку, так і до загальноосвітнього рівня курсантів. Доступність та диференційність навчального матеріалу гарантує його повне та якісне засвоєння слухачами. Курс підготовки проводитимуть досвідчені викладачі та методис-

дібних завдань. Та і самі військовослужбовці, що прибули на навчання, налаштовані на сумлінне оволодіння знаннями у повному обсязі. Тим більше, що серед них майже половина вже мають практичний досвід виконання миротворчих завдань. Це – старші прапорщики Олег Попов та Віталій Лось, старший сержант служби за контрактом Іван Оришук, сержант контрактної служби Микола Барман, Андрій Файфор та молодший сержант служби за контрактом Сергій Трехлебов. Командування закладу сподівається, що вже набуто досвід, помножений на отримані у Центрі ґрунтовні знання, дасть змогу кожному фахівцеві якнайкраще проявити свої здібності у процесі виконання відповідальних миротворчих завдань.

Паралельно з цим підготовка і іншої навчальної групи у складі 30 осіб – сержантів контрактної служби базового рівня, що прибули до Центру з військових частин. Після тримісячного курсу навчання за відповідними напрямками вони отримають свідоцтва та необхідну методичну базу як молодші командири.

**Володимир Лазарев.
м.Полтава.
Фото автора.**

трималих умовах. Окрім занять з фахової, до навчального плану включені заняття з іноземної, гуманітарної, фізичної та інженерної підготовки. Не обійшли викладачі увагою і

ти циклової комісії з підготовки фахівців зв'язку для миротворчих контингентів на чолі з підполковником Олександром Капустяном, який, до речі, і сам має досвід виконання по-

ПРОБЛЕМА

Єдиний на західній Україні Музей бойової слави радянських військ "Герої Дніпра" опинився на межі знищення

Унікальний Музей бойової слави радянських військ "Герої Дніпра", єдиний на західній Україні, знову опиняється на межі фізичного знищення. Зараз справа щодо знесення споруд колишнього "Музею бойової слави" Міністерства оборони України знаходиться на розгляді господарського суду Івано-Франківської області.

– Військове містечко № 13, на території якого і знаходиться споруда музею, було передано органам місцевого самоврядування у 2007 році, – розповідає старший помічник Івано-Франківського військового прокурора майор юстиції Руслан Корміло. – Однак у договір не були включені споруди та земля, що знаходиться під музеєм. Як вони опинилися у договорі оренди землі між "МАОДОТ – І" і міськвиконкомом, підписаним 10 січня 2010 року, нам не відомо.

Можливість руйнування музею вже обурила ветеранів Другої світової війни, що мешкають на Прикарпатті.

– Таке трактування питання – це просто вандалізм, – наголошує голова ради організації ветеранів 38-ї армії (корпусу) полковник запасу Володимир Мойсеєнко. – Невже в нашій країні гроші стали важливішими за пам'ять дідів та батьків, що проливали кров за визволення нашої Батьківщини?

Нагадаємо, що експозиція музею займає 640 кв.м, а експонатний фонд нараховує понад 4 тис. одиниць. На стендах, подіумах, у вітринах розміщено тисячі експонатів періоду II світової війни: бойові знамена частин (до речі, дві

з них – 226-та Глухівсько-Київська Червонопрапорна та 70-та Гвардійська Глухівська шестиорденоносна стрілецькі дивізії брали безпосередню участь у звільненні Прикарпаття), зброя, нагороди, особисті речі, документи, фотографії, листи з фронту, предмети спорядження та побуту бійців і командирів.

Вже на початку експозиції в одній з вітрин – газети перших воєнних днів. В одній з них – повідомлення Радянського інформбюро про героїчний подвиг воїнів зенітної батареї лейтенанта Олексія Муравйова, які збили на підступах до тогочасного Станіслава в перші хвилини війни два ворожі бомбардувальники, а протягом наступних семи днів – ще п'ять.

Тут також представлена розповідь про героїзм бійців-прикордонників окремої Коломийської комендатури під командуванням майора Р.І.Філіпова, які першими зустріли ворога на прикарпатській землі, про льотчика – молодшого лейтенанта Леоніда Бутеліна, який таранив в небі над Галичем німецький літак.

Особливе місце в експозиції займає діорама "Подвиг на Дніпрі". За допомогою спеціальної електронної апаратури вона розповідає про форсування річки у вересні і визволення Києва у листопаді 1943 року. Її полотно площею 68 кв.м створили заслужений художник РСФСР Костянтин Лебедев і заслужений художник України, житель Івано-Франківська Микола Вареня. А озвучив її Левітан. Тільки за минулий рік музей прийняв понад п'ять тисяч екскурсантів та відвідувачів.

**Тарас Грень.
Західний регіональний медіа-центр Міністерства оборони України.**

Вічного вам,

4 і 5 січня в Кривому Розі, Джанкої, у Вінниці, Армянську та Василькові рідні, близькі, бойові друзі провели в останню путь льотчиків екіпажу транспортного літака Іл-76ТД, який 28 листопада зазнав катастрофи неподалік аеропорту найбільшого пакистанського міста Карачі.

Ось їхні імена:

командир повітряного судна Тарас Нижник (Кривий Ріг), штурман Олександр Шпунт (Кривий Ріг), другий пілот Сергій Дядечко (Вінниця), бортінженер Євген Солоденко (Васильків), бортрадист Володимир Малий (Кривий Ріг), технік Віктор Корольов (Джанкої), технік В'ячеслав Абатуров (Армянськ), бортоператор Олександр Ульянов (РФ).

Орендований грузинською авіакомпанією "Sun Way" вантажний літак, що направлявся в Судан, упав 28 листопада в 01.48 за місцевим часом (27 листопада о 22.48 за київським часом) в 500 метрах від злітної смуги. Іл-76 здійснював рейс в рамках Плану дій індивідуального партнерства з НАТО (IPAP) і перевозив вантаж гуманітарної допомоги з Об'єднаних Арабських Еміратів. На борту літака перебувало близько сорока тонн наметів.

На землі жертвами катастрофи стали четверо місцевих будівельників. Однак і в Пакистані, і в Україні говорять: якби не героїзм екіпажу, який до самого кінця відводив літак від житлових кварталів, жертв могло бути в рази більше... Машина рухнула посеред будинків, які зводяться в передмісті Гульшан-е-Джохар – неподалік від густонаселеного району, де мешкають сім'ї офіцерів Військово-повітряних і Військово-морських сил Пакистану. Перший секретар з консульських питань посольства України в Ісламабаді Ігор Гусак сказав, що "екіпаж спрямував літак на порожній будинок, аби уникнути жертв. Інакше постраждали б сотні людей".

За повідомленням РІА "Новини", директор авіакомпанії "Sun Way" Джемал Тамазашвілі відрпортував, що відповідно до регламенту за два тижні до вильоту літак пройшов технічну перевірку. "Він був в ідеальному стані, а екіпаж відпочивав 18 годин перед вильотом. Причиною катастрофи стало пошкодження мотора, що було викликано влученням у нього птахів", – така позиція компанії-власника. Однак в Україні, звідки родом основна частина екіпажу, у таку версію не вірять.

У дискусіях на авіафорумі, у яких беруть участь люди, близькі до авіації, відзначають, що на таких літаках, який розбився в Карачі Іл-76, літати не можна – "там тече, там капає, там не відкривається, там ще щось!" У той же час про загиблих у Пакистані колишні товариші по службі згадують із теплотою й скорботою. Екіпаж був найдосвідченіший – облітав увесь світ, пройшов Афган.

У родині загиблих льотчиків глибока жалоба. Більшість із них колись служили в Криворізькому авіагарнізоні.

"Батя!"

"Батя!" – так називали командира 2-ої авіаційної ескадрильї 363-го ВТАп співслужбовці.

– Ми обоє із села Старі Бабани Уманського району Черкаської області, – розповіла Анастасія, дружина командира екіпажу Тараса Нижника. – Там він закінчив школу, там ми познайомилися, там його численна родина. Тарас дуже любив своє село. Вважав, що ніяка краса океанів, на яких він бував не один раз, не може зрівнятися з рідними ставками і природою нашого краю. Перед усі-

"Привіт з Карачі"

Другого пілота екіпажу вінничанина Сергія Дядечка мені пощастило знати особисто, коли він впродовж п'яти років очолював Вінницьку обласну організацію "Спілка офіцерів України". Тоді 42-рі-

ХЛОПЦІ, ПОЛЬОТУ!

чний майор запасу запам'ятався читачам "Крила України" гострими авторськими матеріалами про соціальні проблеми офіцерів і їх сімей.

Він вирізнявся тим, що мав підвищене почуття справедливості, і не раз сам страждав від того. Сергій Андрійович допомагав багатьом людям – членам Спілки, колишнім колегам по службі, вдовам загиблих льотчиків, друзям виборювати право на отримання житла, представляв їх інтереси у судах, брав активну участь у вирішенні багатьох інших проблем. Власну квартиру від держави, першу у своєму житті, він отримав, лише коли молодшій доньці виповнилося 15 років – у 2007-му.

Його дружина Маргарита каже, що востаннє бачила чоловіка другого вересня. 47-й рік народження родичі святкували 6 жовтня без іменинника.

– Десь за годину до вильоту нам від Сергія надійшло sms, – розповідає Рита. – Ми якраз з сином гостювали у його батьків, і Сергій надіслав усім: "Привіт з Карачі". Найбільшим щастям в житті для нього завжди було небо. Він літав і жив цим.

"...Ми злітаємо і боїмося"

Дружина старшого бортехніка Володимира Малого Світлана розповіла, що, напевно, Володя щось передчував.

– За п'ять днів до цього польоту він подзвонив і сказав: "Хай невістка сходить до церкви і поставить свічку. Ми злітаємо і боїмося. Не знаємо, що нас чекає", – зізнається Світлана. – Володя в подорожі своїх польотів нас не

вводив. Хоча після розвалу СРСР облітав всю землю, крім Америки. Говорив, що часто доводилось літати на старих літаках. Вважаю, що через це і мав якусь тривогу на серці. Вголос він її вимовив лише в цей, останній раз. Зазвичай він все більше за нас боявся, переживав. Від'їжджаючи, завжди наказував: "Ви обережніше..."

Володимир зі Світланою прожили разом тридцять років. У них двоє синів: старшому – 27, молодшому – 25 років. Дружина розповідає, що Володя був дуже добрим чоловіком.

– Востаннє привіз мені французькі парфуми з Еміратів, – не приховуючи сліз, каже Світлана. – Я їх навіть не відкривала, берегла. Тепер, ось, буду користуватися... В пам'ять про чоловіка. Малі – ціла династія льотчиків. Його дядько і двоюрідні брати – льотчики. Усі вдало літали і сьогодні мають добре здоров'я. Крім Володі... Кажуть, що в двигун літака потрапили птахи. Але перша година ночі! У цей час птахи сплять...

"Мріяв про сім'ю. Не встиг..."

26 листопада Валерій Абатуров, батько загиблого бортехніка В'ячеслава Абатурова із Армянська, розмовляв зі своїм сином по скайпу через інтернет.

– Він був, як завжди, спокійним. Правда, повідомив, що у літака деякі несправності і їх зараз усувають, – розповідає батько. – Я йому кажу: "Сину, може, не треба летіти?" Слава відповів: "Тату, не переживай, все буде добре".

А 28 листопада о 6-й ранку я включив телевизор і почув у новинах про катастрофу літака в Карачі. Серце забилося. Зв'язався з друзями Славка. Вони по своїх каналах швидко про все дізнались. Потім дзвінок: "Так, ваш син був на цьому борту".

Славик мріяв про сім'ю, про дітей. Йому було 38 років. Не встиг... Він закінчив Пермське військово-авіаційне училище і Севастопольський технічний університет. Облітав усю землю. Бачили ми його рідко. Він жив у Києві, винаймав з друзями там квартиру.

Серед своїх...

Про бортехніка Віктора Корольова із Джанкою розповіла давня подруга його дружини Катерини – вчителька початкових класів Галина Рябокоч – пише газета "Факти". Сама Катя до телефону тоді не підійшла, їй дуже важко було спілкуватись.

– Жодних поганих передчуттів у Каті не було, – розповіла Галина. – У них дивовижна історія знайомства. Катя народилась в Улан-Уде, вчилася у Бурятському педінституті і під час літніх канікул у складі студентської агітбригади працювала провідницею. На зупинці в Кірові (зараз це місто В'ятка) Катя виїшла з вагона на платформу. В цей час поруч проходили два курсанти із Кіровського військового авіаційного технічного училища. Одним із них був Вітя. Зав'язалась хвилинка розмова, обмінялися адресами. Це було кохання з першого погляду.

Потім одружились. Віктор служив в Афганістані, Німеччині, багатьох інших містах колишнього Союзу. Через деякий час сім'я повернулася до рідного міста Віктора Джанкою, де він проходив службу в авіаполку.

За характером це була дуже добра, життєрадісна людина. Дружину свою сильно кохав. І вона його. Сину Артему вони дали прекрасну освіту: він закінчив Одеську державну морську академію.

Віктора поховали на Джанкойському кладовищі, де є могили інших льотчиків. Серед своїх...

Не вірю, що батька більше нема!

– Я завжди співпереживала іншим, але ніколи не думала, що таке величезне горе торкнеться моєї сім'ї! – каже Тетяна, дружина Олександра Шпунта. – Він був дуже досвідченим льотчиком. Літав в "гарячих точках". Постійно для сім'ї старався. Ніколи і нікому не казав слова "ні". Всім

приходив на допомогу. Не міг екіпаж помилитися. Літак їхній вже був старим. Його кілька разів "ганяли" з Грузії до Киргизії на ремонт. Та видно так нічого і не зробили.

– Не могу повірити, що батька більше немає, – каже донька Олександра Вікторія.

Тепер друзі його поминають...

Бортінженер Євген Солоненко виріс у Василькові, там зіграв весілля, народилась донька. Вісім років тому родина перебралась до столиці.

– Як Євген до тестя з тещею приїде, у них завжди свято. Золота була людина! – згадує мешканка Василькова Юлія. – Просто містика якась: третя смерть у нашому під'їзді за одну осінь.

Один із співслужбовців Євгена згадав, що коли минулого року в Єгипті розбився "Ан" з українським екіпажем, Солоненко одразу ж зібрався на поминки до Кривого Рогу. "Адже ж літали разом. Треба вшанувати пам'ять", – казав він. Тепер друзі поминають Євгена.

Підполковник у відставці Сергій Єфімцев служив з деякими із загиблих льотчиків в Криворізькому військово-транспортному полку. Він розповів, що екіпаж був злітаним – троє льотчиків з семи із цього полку. Історія його типова для багатьох частин військово-транспортної авіації, які розформувалися по всій країні. Після розвалу Союзу зникла потреба у великій кількості військово-транспортної авіації, яка базувалась в Україні.

– І в травні 2000 року наш

363-ій Черкаський ордена Суворова і Богдана Хмельницького військово-транспортний авіаполк, який базувався у Кривому Розі з 50-их років минулого століття, розформували, – розповідає Сергій Єфімцев. – Це стало особистою трагедією для льотчиків. Багато хто поїхав в інші міста і країни. Польотів по лінії Міноборони стало все менше. Люди почали розходитись по приватних авіакомпаніях, які займались комерційним перевезенням вантажів. Сьогодні у Кривому Розі вже, по суті, нічого не лишилося. Аеродром заріс травною. Кілька літаків – найвеличніше творіння розуму і людських рук – порізали на кольоровий метал. Лишилось три машини. Хоча в Україні, яка мала шість полків військово-транспортної авіації по тридцять літаків у кожному, якби підійти по-господарськи, можна було би створити єдину світову військово-транспортну компанію з новою технікою (ми були останньою країною, яка отримала з Ташкента нові літаки) і готувати спеціалістами. І всім би вистачило: і Україні, і світу.

Останніми роками, а особливо активно після будь-якої авіакатастрофи, авіаційні форуми в інтернеті рясніють критичними висказуваннями на адресу "старого мотлоху", на якому доводиться літати нашим пілотам в інших країнах. "Екіпажі – аси, літаки – хлам" – це ще досить делікатний вислів з-поміж безлічі інших.

Сергій Єфімцев переконаний, що подібна реакція має обґрунтовані підстави серед професіоналів, які присвятили своє життя польотам в небі. Сьогодні літаки "перекочовують" з однієї авіакомпанії до іншої. І коли невідомо, в якому технічному стані вони знаходяться насправді, будь-який політ може завершитися катастрофою.

– В даному випадку важливо знати реальний технічний стан Іл-76, на якому розбився наш екіпаж, – впевнений Сергій Єфімцев.

"...Хлопців поховали, їхні тіла покочаться у рідній землі, сім'ям стало трішечки легше. Царство їм небесне, хай земля їм буде пухом. Всім, хто підтримує родини загиблих, брав участь в жалобних церемоніях і похованні та продовжує співчувати близьким і друзям, велика людська вдячність. Спочивайте з миром. Вічного вам, хлопці, польоту!" – написав 5 січня Viktor на Forum-avia.ru.

Підготував
Андрій Агєєв.
"Крила України".

“Указ о создании в Москве школы пушкарского приказа”

“...Инженеры зело потребны суть при атаке или обороне, какова места и надлежит таких иметь, которы не токмо фортификацию основательно разумели и в том уже служили, но и чтоб мужественны были, по неже сей чин паче иных опасности подвержен есть.”

Петр I.

Инженерные войска – единственный род войск, для которого война не кончается никогда

Свою историю инженерные войска ведут со времени Указа Петра I от 21 января 1701 года о создании в Москве “Школы пушкарского приказа”, в которой готовили офицеров артиллерии и военных инженеров. Выпускниками школы в 1702 году стали комплектоваться первые минерные подразделения регулярной российской армии.

В 1712 году Петр I приказал отделить инженерную школу от школы пушкарского приказа и расширить ее. В 1719-ом он создает и Санкт-Петербургскую инженерную школу, а в 1723 году переводит Московскую школу в Санкт-Петербург и объединяет их. В этих школах готовили унтер- и обер-офицеров инженерных войск.

Для повышения привлекательности этих школ и для усиления значимости инженерных войск Петр I в своей Табели о рангах 1722 года офицеров инженерных войск числит на ранг выше офицеров пехоты и кавалерии. К 1725 году инженерные войска имели 12 штаб-офицеров, 67 обер-офицеров и 274 кондуктора. Центральным органом войск являлась Канцелярия главной артиллерии и фортификации. В 1753 году начальником инженерной школы назначается инженер-генерал Ганнибал Абрам Петрович, знаменитый “Арап Петра Великого”, прадед А.С.Пушкина. В 1760 году из этой школы выпускается инженерным прапорщиком князь Михаил Илларионович Голенищев-Кутузов, который направляется служить в Астраханский полк. Командиром этого полка был в то время полковник Александр Васильевич Суворов.

Не было ни одного сражения, в котором бы не участвовали инженерные войска. Они верно служили России в Полтавской битве и при взятии неприступной крепости Измаил, на Бородинском поле и при обороне Севастополя в Крымской войне 1853-1856 годов, под Порт-Артуром и на полях Первой мировой войны. Родина всегда высоко оценивала вклад инженерных войск в слабые победы Русского Оружия.

Так, в XIX – начале XX веков 125 воинов инженерных войск за героизм, проявленный в боевых действиях, стали Георгиевскими кавалерами.

Особенно отличились воины инженерных войск в период Великой Отечественной войны.

К 1941-му инженерные войска состояли из войсковых, армейских и окружных частей и подразделений. Кроме того, имелись 2 батальона и 1 рота инженерных войск РВГК. В начале 1941 года окружные и армейские инженерные части были переформированы в инженерные и понтонные полки. В начале Великой Отечественной войны (октябрь 1941) для проведения работ по инженерному оборудованию оборонительных рубежей началось формирование сапёрных армий (к январю 1942 их было 10). В ноябре 1941 были созданы штаб инженерных войск Красной Армии, штабы инженерных войск во фронтах и армиях, учреждена должность начальника инженерных войск Красной Армии, которую занимали: с ноября 1941 – генерал-майор инженерных войск Л.Котляр, с апреля 1942 – генерал-майор инженерных войск М.Воробьев. В войсках были учреждены должности заместителя командующего фронтом (армией) – начальник инженерных войск фронта (армии).

В ходе Великой Отечественной войны инженерные войска строили укрепления, создавали заграждения, минировали местность, в наступательных операциях обеспечивали проведение маневра войск, вели инженерную разведку, проделывали проходы в минных полях врага, обеспечивали преодоление его инженерных заграждений, форсирование водных преград, участвовали в штурме укреплений, городов, закрепляли захваченную территорию, участвовали в проведении контратак и контрударов. 308 воинов инженерных войск были удостоены звания Героя Советского Союза при форсировании Днепра. За выдающиеся заслуги в Великой Отечественной войне, а так же за подвиги во славу Родины бо-

лее 100 тысяч военнослужащих инженерных войск награждены орденами и медалями, около 700 удостоены высокого звания Героя Советского Союза, 294 стали полными кавалерами ордена Славы.

Многие части и соединения инженерных войск получили звание гвардейских. Начальники Инженерных войск Вооружённых Сил СССР:

1941 – 1942 – генерал-майор Л.Котляр;

1942 – 1952 – маршал инженерных войск М.Воробьев;

1952 – 1965 – маршал инженерных войск А.Прошляков;

1965 – 1975 – маршал инженерных войск В.Харченко;

1975 – 1987 – маршал инженерных войск С.Аганов;

1987 – 1999 – генерал-полковник В.Кузнецов.

В послевоенный период огромную работу Инженерные войска проделали по очистке территории страны от взрывоопасных предметов: выявили и уничтожили более 58 млн. мин, свыше 122 млн. авиационных бомб и артиллерийских снарядов. За мужество и отвагу, проявленные при выполнении этих работ, более 8 тыс. воинов Инженерных войск награждены орденами и медалями Советского Союза.

Особая страница истории инженерных войск Советской армии – Афганская война. Противник очень быстро оценил, что в условиях подавляющего превосходства Советской армии в авиации, артиллерии, бронетехнике едва ли не единственным средством лишить советские войска возможность использовать свои преимущества является минная война. В ходе военных действий в 40-й армии численность инженерных подразделений и частей выросла в восемь раз. За мужество и героизм, проявленные при оказании интернациональной помощи в Республике Афганистан, воины-саперы сержанты Н.Чепик, В.Синицкий, Н.Кремеш и А.Исрафилов были удостоены высокого звания Героя Советского Союза, а полковник Г.Лошкарев стал первым в Сухопутных войсках по-

лым кавалером ордена “За службу Родине в Вооруженных Силах СССР”.

Значительную роль сыграли инженерные войска в ликвидации последствий аварии на Чернобыльской АЭС.

Военнослужащими инженерных войск и сегодня вносится существенный вклад в ликвидацию последствий аварий и катастроф, оказание помощи населению при стихийных бедствиях, разминирование местности от взрывоопасных предметов.

Отдельной, красной строкой в истории независимой Украины проходит миротворческая деятельность. Начиная с 1992 года, около 37 тысяч военнослужащих Вооруженных Сил участвовали в международных миротворческих операциях. Именно военнослужащие инженерных войск налаживали мирную жизнь в Анголе, государствах бывшей Югославии, Южном Ливане и Республике Ирак.

В Боснии и Герцеговине силами 240-го отдельного специального батальона украинских

ВС Украины Александр Возный. – Характерная черта этих офицеров – совершенное владение всей существующей штатной инженерной техникой, готовность прийти на помощь, умение организовать выполнение поставленной задачи с максимальной эффективностью в максимально короткие сроки. В первую очередь это относится к майорам Сергею Андрианову, Сергею Урде, Валерию Стасюку, Сергею Табаченко, Юрию Свиначуку и Александру Сушко.

Должного внимания заслуживают специалисты-инженеры, которые выполняют основные инженерные работы во время проведения широкомасштабных учений на разных полигонах. Так, осенью прошлого года, в рамках комплекса учений “Взаємодія-2010”, которые интенсивно прошли почти по всей территории Украины, основное поле действий для Воздушных Сил развернулось именно на Крымском полигоне “Чауда”. За короткий период времени было оборудовано и

миротворцев отстраивались больницы и школы, ремонтировались дороги, линии электросетей, трамвайные пути.

В Анголе с января 1996 по февраль 1999 года личный состав 901-ой отдельной понтонно-мостовой роты в зонах ответственности занимался возобновлением путей, наведением мостов и понтонно-мостовых переправ через реки.

С июля 2000 до апреля 2006 года 3-ий отдельный инженерный батальон Вооруженных Сил Украины выполнял задачи в составе Временных сил ООН в Ливане. Основными заданиями батальона было разминирование минных полей и автомобильных путей, налаживание дорог и колонных путей, фортификационных систем подразделений Миссии, строительство новых опорных пунктов подразделений Миссии.

Первым начальником инженерных войск Вооруженных Сил Украины был генерал-лейтенант В.Безродный (1992 – 1997), его сменил генерал-лейтенант В.Воробьев (1997 – 2002). В период с 2002 по 2004 начальником инженерных войск был генерал-майор В.Ковальский, а с 2004 и до сегодня инженерные войска возглавляет генерал-майор Б.Бондарь.

Первым начальником инженерной службы Войск ПВО Украины был полковник Г.Глебов. А основой инженерного обеспечения Войск ПВО был отдельный инженерно-сапёрный батальон под командованием подполковника А.Бокшица, расформированный в 2004 году.

Особенной гордостью этого батальона стали, так сказать, выросшие там офицеры, которые сегодня возглавляют инженерные службы военных частей Воздушных Сил.

– Это высококвалифицированные специалисты, которые совсем не уступают, а во многом шагают впереди своих коллег из других видов Вооруженных Сил, – говорит о своих подчиненных начальник инженерной службы отдела оперативного обеспечения войск штаба Командования Воздушных Сил

обновлено полевые позиции трех зенитных ракетных дивизионов, командные пункты двух полков (а это более 40 окопов и площадок), оборудовано пусковые позиции подразделений дистанционно пилотируемых летательных аппаратов. Проложено более 40 километров дорог с твердым покрытием и колонных путей, оборудовано более 5 километров противопожарных полос, выполнено маскировку 85 объектов.

Вместе с тем, есть в инженерных войсках и немало проблем, которые, главным образом, связаны с недостаточным финансированием армии из Государственного бюджета. Эти проблемы отображаются на состоянии инженерной техники, выполнении работ по разминированию, практической подготовке специалистов.

Тем не менее, за время независимости Украины воинами инженерных войск было обнаружено и уничтожено свыше 385 тысяч мин, снарядов, гранат, большинство из которых осталось в земле еще со времен Великой Отечественной войны, на территориях нейдеятельствующих полигонов. За период 1991 – 2010 годов саперами Воздушных Сил обезврежено и уничтожено более 35 тысяч взрывоопасных предметов.

Ежегодно наши специалисты совместно с частями инженерных войск привлекаются к ликвидации последствий стихийных бедствий, в частности, наводнений в западных регионах Украины, защиты мостов и гидротехнических сооружений во время ледохода, а также к проведению спасательных работ.

Сегодня специалистов для инженерных войск в Украине готовит кафедра инженерного обеспечения Национального университета обороны Украины, факультет военной подготовки Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенко, учебный центр подготовки инженерных войск, центр разминирования.

**Подготовил Андрей Агеев.
“Крила України”.
Фото автора.**

Окончание. Начало в №№ 47-52.

Афганистан. Гора Шабан.

Главы из книги

Постепенно я смирился с открытым кормовым люком... Вернее, с той опасностью, которая поджидала именно меня в случае очередного применения "легендарного" противозенитного мнѐвра. Ведь здесь имеется пулемѐтная турель, за которую можно ухватиться крепко-накрепко. И опять-таки оставался "счастливый шанс", то есть возможность удачно так перекувыркнуться через эту самую турель, да и повиснуть снаружи... Хотя и ненадолго...

"Минут на пять... Пока руки сами собой не разожмутся..."

Чтобы отвлечься от мрачно-тревожных мыслей, я принялся старательно изучать местность через тот же самый кормовой люк. Пейзажи поначалу открывались самые замечательные. То есть без каких-либо признаков антигуманной человеческой деятельности: ни боевых машин, ни военной техники, ни людей с оружием... Самым лучшим было то, что не наблюдалось дымных шлейфов от горящих бронетранспортѐров. А ведь они вот-вот должны были появиться...

По мере приближения к опасному району горы и кишлака Шабан, вертолѐтчики стали набирать высоту. Когда мы оказались над теми горными хребтами, что наблюдали днѐм, наши борта находились над землѐй так высоко... Что у меня не то чтобы захватывало дух... Мне по-настоящему стало страшно, ведь мы сейчас находились на высоте в четыре-пять, а может и все шесть километров... Стало жутко холодно, и у меня замѐрзли пальцы, державшие пулемѐтные рукоятки... Но убирать свои "озябшие" ладошки в карманы я не стал, потому что не хотел рисковать понапрасну.

– Мало ли?! – пробормотал я вслух для самоуспокоения. – Хвост занесѐт в сторону, и – айда!..

Но затем я всё-таки осмелел и стал поглядывать вниз. Сначала я бросал на землю короткие взгляды, как это обычно делают те, кто уже находится на невероятно большой высоте, но всё ещё не решается посмотреть вниз. Однако после нескольких тренировочных попыток я убедился в том, что смотреть вниз с высоты пяти-шести километров не так-то и страшно... просто сердце ёкает от невольного испуга. И душа леденеет...

А на грешной нашей матушке-земле всё казалось фантастически нереальным... То есть слишком уж миниатюрным, словно и не земная это поверхность, а какая-то детская песочница. Сквозь сизую атмосферную дымку эти огромные чѐрные горы выглядели маленькими кучками тѐмно-серого и тѐмно-коричневого цвета, выделяющимися на блѣкло-жѣлтом фоне остальной пустыни.

Я уже освоился с местными достопримечательностями и стал выискивать взглядом ту самую гору Шабан. Ведь она находилась на самом окончании одного горного хребта, параллельно которому вытянулся другой. А ещё я надеялся определить это место по кишлаку у подножия...

И вдруг я увидел два дыма. Они поднимались от самой земли на высоту в полтора километра, где и рассеивались. Самих горящих БТРов я не видел, но отлично понимал то, что это именно они продолжают гореть и гореть... Отчего в небо поднимаются два чѐрных и жирных дымных шлейфа.

Затем наши вертолѐты стали по крутой спирали опускаться всё ниже и ниже... Внутреннее напряжение всё нарастало и нарастало. Я уже размял свои окоченевшие руки, и теперь мне ничто не мешало вести прицельный огонь. Сперва из этого кормового пулемѐта с боезапасом в пятьсот патронов, что уложены в большой пулемѐтный коробке. А затем уже из моего ПКМа с тысячько патронов. Но уже с землѐй...

Однако пострелять мне так и не до-

велось. Ни с воздуха, то есть из кормового пулемѐта, ни из моего родного ПКМа. Как выяснилось, бой у кишлака Шабан уже закончился. Там остались догорать лишь два подбитых бронетранспортѐра. Всю группу старшего лейтенанта Ахметшина уже эвакуировали. То есть, говоря спецназовским языком, вытащили из боя. Как мѐртвых и раненых, так и тех, кому посчастливилось уцелеть...

Спустя какое-то время к кишлаку Шабан прибыла бронегруппа командира третьей роты капитана Фебина. Это боевое подразделение находилось в режиме постоянной готовности оказать

поддержку. Поѐтому дежурная бронегруппа на двух БТРах и в сопровождении Шилка первой пришла на помощь. Однако подобраться вплотную к горячей технике, чтобы эвакуировать людей, никак не удавалось. Вражеские гранатомѐтчики были начеку и, как только им выпадала такая возможность, пытались уничтожить новые цели. Да и из самого кишлака по прибывшему советскому подразделению били безоткатные пушки и миномѐты.

Бой принял затяжной характер. По всем имеющимся признакам было видно, что этот кишлак Шабан духи заранее подготовили к долговременной обороне. Причѐм, всё было организовано по классической схеме ведения боевых действий при долговременной защите населѐнного пункта. На вершине горы расположился крупнокалиберный ДШК, предназначенный для поражения воздушных целей. Он, конечно же, мог "работать" и по наземной бронетехнике, однако на столь большой высоте этот пулемѐт представлял собой отлично оборудованную позицию с зенитной установкой. Хотя и в виде одного ДШК...

"А может быть, и двух... Ведь стрелять по нашим вертушкам они могли только из одного пулемѐта, чтобы не выдать месторасположение других огневых своих точек. Вполне грамотно и логично."

Так, на горе расположились средства поражения воздушных целей. Ведь в случае наземного боеотклонения к этому кишлаку обязательно прилетели бы либо боевые вертолѐты Ми-24, либо штурмовики Сушки с кандагарского аэродрома. Вот против них-то и предназначался этот ДШК... Но эти пулемѐтчики не удержались от соблазна обстрелять четвѐрку наших вертолѐтов, которая и прочѐсывала неизвестный район в поисках огневых точек противника. Духи обстреляли вертолѐты с РГ №613 на борту и даже попали в один из них. Но нам повезло, и мы спокойно улетели в Лошкарѐвку.

Но эту стрельбу услышал командир наземной разведгруппы, и три бронет-

ранспортѐра старшего лейтенанта Ахметшина сразу же помчались к кишлаку Шабан. Вот здесь-то они и попали во вражескую засаду. Сначала по ним открыли огонь затаившиеся в канавах гранатомѐтчики, которым удалось подбить два БТРа. В результате этого советское подразделение очень сильно потеряло в своих боевых возможностях. А затем по залѣгшим разведчикам стали бить безоткатки и миномѐты... Не говоря уж об ожесточѐнном огне вражеских автоматчиков и пулемѐтчиков...

Прибывшая на помощь бронегруппа капитана Фебина тоже оказалась под плотным огнѐм противника. Хотя ко-

вки первых попаданий, дальнобойные самоходки "Гиацинты" вместе с закалѐнными в войнах гаубицами Д-30... Все артиллерийские орудия принялись "работать по площадям", то есть беглым огнѐм долбит по всему кишлаку Шабан. 155-миллиметровые снаряды без остановки разрывались на кривых улочках и внутри дворов, в одно мгновение превращали жилые глинобитные дома в груды развалин. И одновременно с этим уничтожали вражеские огневые позиции, на которых находились те самые безоткатки и миномѐты, где располагались духовские гранатомѐтчики, пулемѐтчики и автоматчики. Не оставляя им ни малейшего шанса уцелеть на открытом пространстве и заставляя афганцев покинуть свои огневые точки, чтобы скрыться от всепоражающего огня советской артиллерии в подземных укрытиях или кяризах. И только лишь под массивным прикрытием нашей дальнобойной артиллерии удалось эвакуировать с поля боя всех разведчиков группы Ахметшина. Всех живых и всех раненых. И всех погибших... Не оставив на залитой их кровью афганской земле ни одного советского солдата.

Затем вся бронетехника покинула окрестности кишлака Шабан. А советская артиллерия продолжала "работать по площадям", с прежним ожесточением стирая с лица земли это растреклятое селение, где погибли наши ребята.

Но таковы были последствия военных действий. Ведь этот афганский кишлак уже был заблаговременно покинут своими мирными жителями, и в нём оставались только те афганцы, которые решились вступить в бой. Сначала с четвѐрьмя случайно пролетающими вертолѐтами, а уж затем и с тремя подъехавшими бронетранспортѐрами. Вполне возможно, что моджахеды надеялись на своё боевое мастерство, ведь они уже восьмой год вели партизанскую борьбу с вторгшимися в Афганистан советскими вооружѐнными подразделениями. Это раньше у афганцев были старенькие винтовки Бур, допотопные охотничьи ружья и редкие автоматы Калашникова. За годы войны у них появились крупнокалиберные пулемѐты и безоткатные пушки, миномѐты и переносные зенитные ракетные комплексы. Автоматы Калашникова стали вполне обычным вооружением каждого борца за независимость. Молодые моджахеды стали проходить хорошую военную подготовку в заграничных лагерях.

И вот теперь они решили дать бой, искренне надеясь на то, что им удастся с максимальной боевой эффективностью применить против наступающих советских подразделений крупнокалиберные пулемѐты и безоткатные пушки, батальонные миномѐты и противотанковые гранатомѐты. И надо отдать должное афганским моджахедам, им удалось проделать четыре сквозные пробоины в одном военно-транспортном Ми-восемьом... У них получилось внезапным огнѐм подбить два советских бронетранспортѐра... А ещё... Душманы убили несколько советских солдат, и именно эти потери в живой силе были самыми болезненными. Ведь военное железо хоть и стоит дорого, однако оно не идѐт ни в какое сравнение с живыми парнями, чья жизнь бесценна!

Именно поѐтому "боги войны" продолжали работать по площадям!

А мы летали над этим злополучным районом на страшно большой высоте. Мѐрзли от ужасно неприятного холода, тряслись вместе с вертушкой, ховишей ходуном от сильнейших порывов ветра, и смотрели вниз, где мерцали крохотные искорки разрывов. Война продолжалась.

Альберт Зарипов.
Специально для "Крила України".
Перепечатка и распространение произведения, как и его отдельных глав, только с разрешения автора.
rgsprn311@gmail.com

КОМАНДИР СТАРТОВОЇ БАТАРЕЇ РОКУ**На старті – кращі!**

Командир стартової батареї року майор Геннадій Жерносек – продовжувач офіцерської династії. Він народився в смт. Криве Озеро, що на Миколаївщині, в сім'ї військово-службовців. У 1990 році закінчив вісім класів середньої школи №15 міста Первомайськ та став студентом Первомайського машинобудівельного коледжу, де здобув фах спеціаліста з технічного обслуговування та ремонту автомобілів та двигунів.

Вже маючи початкову інженерну підготовку, Геннадій вирішив, що настав час почати реалізовувати дитячу мрію – ставати на батьківський шлях. 5 серпня 1994 року, після вдалого складання вступних іспитів, він був зарахований до Харківського військового університету, який закінчив, отримавши спеціальність інженера-енергетика.

Офіцерським дебютом молодого лейтенанта стала посада начальника обслуги групи енергетичного забезпечення військової частини 16613. З 2002 по 2006 рік проходив військову службу на посаді командира стартового взводу та заступника командира стартової батареї військової частини А2183, а у 2006 році став командиром батареї.

– За час проходження служби цей офіцер зарекомен-

дував себе лише з позитивного боку, – говорить командир дивізіону, до складу якого входить краща стартова батарея року, підполковник В.Жданов. – Починаючи з 2003 року, він постійно несе бойове чергування як начальник чергової бойової обслуги та офіцер пуску з прикриття важливого об'єкта держави. Головні зусилля спрямовує на зміцнення витривалості та загартваності особового складу в умовах, максимально наближених до бойових дій під час проведення тренувань та ведення протиповітряного бою з урахуванням локальних конфліктів у світі, запобігання терористичних актів на важливому державному об'єкті.

У 2010 році майор Геннадій Жерносек брав участь у бойових стрільбах на Державному полігоні "Чауда", під час яких показав себе як відмінний фа-

хівець своєї справи.

Як свідчить командування, офіцер Жерносек досконало знає та володіє усіма видами закріпленого за підрозділом озброєння, навчає особовий склад вмілої та якісної його експлуатації.

– Свою роботу даний офіцер виконує ефективно, старанно, звертає увагу на деталі, – розповідає командир частини полковник О. Бобко. – Вміє бачити назрілі проблеми, суперечності та визначити шляхи їх вирішення.

За предметами бойового навчання, як показали результати контрольних занять підсумкової перевірки за 2010 навчальний рік, майор Геннадій Жерносек показав прекрасні результати: гуманітарна підготовка – "відмінно", стрійова підготовка – "відмінно", фізична підготовка – "добре", спеціальна підготовка – "від-

мінно", вогнева підготовка – також "відмінно", з трьох пострілів офіцер набрав 28 балів. Тому ні в підрозділі, ні у частині в цілому не було дивним, коли наказом командувача Повітряних Сил майор Геннадій Жерносек був визначений командиром стартової батареї року.

КОМАНДИР ТЕХНІЧНОЇ БАТАРЕЇ РОКУ**Замість замполіта – у кращі комбати!**

В 1982 році майбутній офіцер пішов до 1 класу середньої школи №1 селища міського типу Советський, що у Криму. А в 1992 році, після закінчення 11 класів, став курсантом Сімферопольського військово-будівельного факультету при Кримському інституті природоохоронного та курортного будівництва. Вищий військовий навчальний заклад лейтенант Костюк закінчив у 1996 році за спеціальністю "Інженер по експлуатації військових будівель та споруд".

Кажуть, немає нічого гіршого, аніж жити в епоху перемін. Так, легким таке життя не назвеш. Якщо документи вчорашній школяр подавав до Сімферопольського вищого військово-політичного будівельного училища, то вже коли він вдягнув курсантський однострій, слово "політичне" було вилучене з назви училища. А поки справи дійшли до випуску, закінчувати довелося вже не училище, а військовий факультет. Випуск 1996 року став останнім випуском роз-

формованого навчального закладу.

Офіцер Петро Костюк проходив військову службу на посаді командира експлуатаційно-технічного взводу у вже рідному для нього Советському, начальника служби пожежної безпеки та командира технічної батареї зенітного ракетного полку, що дислокується у місті Євпаторія. Одружений.

– Майор Костюк уміло керує підлеглим особовим складом батареї, – говорить про підлеглому офіцера командир Євпаторійського зенітного ракетного полку полковник Віктор Никоненко. – За успіхи в бойовому навчанні він неодноразово був заохочений вищим командуванням. Брав участь у тактичних навчаннях з

бойовою стрільбою "Взаємодія-2010". За результатами 2010 навчального року визнаний кращим за фахом військово-службовцем Повітряних Сил ЗС України в номінації "Командир технічної батареї року".

Ось так, виявляється (звичайно, лише маючи велике бажання та любов до своєї справи) можна, обравши фах офіцера-політпрацівника, пройшовши посади командира взводу та начальника служби пожежної безпеки, стати кращим командиром технічної батареї! Але це – нелегкий шлях наполегливої служби та повсякденного бойового навчання, яким офіцер Петро Костюк крокує ось уже 18 років. Честь і шана за це йому та іншим його колегам з когорти кращих!

сержантів в навчальному центрі Житомирського військового інституту імені Сергія Корольова Національного авіаційного університету.

Нагороджений заохочувальними відзнаками Міністер-

тва оборони України, почесним нагрудним знаком начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України. Має класну кваліфікацію "спеціаліст 1-го класу".

Підготував Олексій Тригуб. "Крила України".

ПРОФЕСІЙНА АРМІЯ**Перший випуск лідерів**

На Слобожанщині, у Військовому коледжі сержантального складу Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут", відбувся випуск слухачів перших курсів з підвищення кваліфікації сержантів вищого рівня, які були зазначені у вересні поточного року. Серед перших випускників – і представники Повітряних Сил Збройних Сил України.

Курс навчання професійних сержантів був розрахований на три місяці в обсязі майже 350 навчальних годин. За цей час військовослужбовці опанували спеціальність "Адміністрування у військових колективах", здобувши певні знання з психології, управлінської діяльності, правового забезпечення та інших дисциплін. Та головне, що отримали випускники коледжу, – це можливість дослужитися до головного старшини Збройних Сил України – найвищої посади для прапорщиків та сержантів.

– П'ятьох кандидатів для навчання на перших курсах вищого рівня ми відбирали з числа головних старшин батальйонів (бригад), які прослужили не менше десяти років та мають відмінні показники з бойової підготовки. Також не останню роль відіграли й лідерські здібності майбутніх слухачів, – зауважив заступник начальника коледжу підполковник Петро Іващенко.

Серед винуватців урочистостей є представники усіх видів вітчизняного війська. Тож є велика вірогідність того, що вже незабаром хтось із них стане головним старшиною Сухопутних військ, Повітряних чи Військово-Морських Сил.

Першим з нагоди свята виступив начальник коледжу полковник Олександр Бобров.

– Прошу всіх випускників, курсантів та слухачів із честю носити звання професійного сержанта, використовувати і примножувати ті знання, що отримали на Слобожанщині. Сподіваюсь, вже незабаром більшість із вас будуть самі вчити своїх підлеглих, а можливо, й відбирати сержантів на навчання у Харкові, – зазначив офіцер.

Далі відбувся вже ритуал складання Присяги професійного сержанта Збройних Сил України випускниками, першими словами якої є: "Я сержант, а значить – лідер підрозділу..."

Завершенням військового ритуалу стало вручення документів та нагрудних знаків про закінчення навчального закладу.

Так, свідоцтво з відзнакою та грамоту за відмінні показники у навчанні від ректора Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" отримав старший прапорщик Леонід Коваленко. А старші прапорщики Віталій Брензей, Володимир Домненко, прапорщик Сергій Пшеченко та Володимир Мишакин були заохочені рішенням начальника військового коледжу.

Дмитро Горбунов. м.Харків.

КРАЩИЙ НАЧАЛЬНИК СТАНЦІЇ ПЕРЕШКОД**Майстер перешкод**

Начальник станції перешкод роти радіоперешкод військової частини А2709, що дислокується на Миколаївщині, старшина військової служби за контрактом Юрій Каневський за підсумками 2010 навчального року був визнаний начальником станції перешкод року. Саме таких людей прийнято називати професійними солдатами: у Збройних Силах України старшина Юрій Каневський служить ось уже сімнадцятий рік, і за цей великий проміжок часу він став справжнім професіоналом військової справи.

Майбутній захисник Вітчизни народився і виріс у Первомайську Миколаївської області. Після закінчення Кривоозерського спеціального професійно-технічного училища у 1994 році був призваний на строкову військову службу, яку проходив на посадах рядового та сержанта складу в частинах Військово-Повітряних

Сил України. А вже з 1996 року – на посадах військовослужбовців військової служби за контрактом. У військової частини А2709 пройшов шлях від водія-електрика до начальника станції перешкод.

Цього року старшина військової служби за контрактом Юрій Каневський на "відмінно" закінчив курси підготовки

Кожен день наближає нас до визначної події в нинішній історії держави – проведення одного з найпопулярніших у світі спортивних змагань – чемпіонату Європи з футболу. Така честь випала Україні на пару з Польщею. Здавалося б, радісна звістка для багатьох українців змусила серйозно замислитись владу в центрі і на місцях: а чи готові ми до такого дійства, чи не буде соромно перед усім світом? Приблизно такі ж питання поставали в громадськості, коли співачка Руслана виграла Євробачення, забронювавши Україні право проведення наступного континентального співочого конкурсу. Тоді впорались, але ж тепер масштаби не ті. І не лише столиця прийматиме сотні тисяч туристів.

ЗАБУЛИ ВНЕСТИ?...

Наразі вся увага зосереджена на будівництві стадіонів, готелів, створенні транспортних розв'язок, однак питання безпеки завжди є пріоритетним.

УЄФА навіть видав спеціальну Об'єднану концепцію безпеки та правопорядку, яка чітко визначає вимоги до країн-господарів турніру. Зокрема, у ній йдеться про заходи боротьби з тероризмом, які повинні бути направлені на захист ключових об'єктів національної та спортивної інфраструктури, в тому числі повинні передбачати повітряну безпеку: заборону польотів над стадіонами, посилення контролю за використанням повітряного простору, супроводження літаків та інше (вих. № 13047/0/1-09 від 11.03.2009 секретаріату Кабінету Міністрів України).

Власне, тут починається найцікавіше. Міністерство оборони України не внесли до Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу як суб'єкт її реалізації з питань протидії тероризму з повітря. Зрозуміло, що Повітряні Сили й самі знають, як протистояти повітряним порушенням, однак саме цільова програма надасть можливість гарантованого фінансування підготовчих заходів до Євро-2012.

Мабуть, ні для кого не секрет, у якому стані сьогодні військова авіація. Кошти на ремонт, модернізацію, відновлення навичок пілотування льотчиків вкрай потрібні, особливо напередодні серйозного європейського турніру. Тому в Командуванні Повітряних Сил ЗС України переконані, що з метою визначення механізму фінансування потреб Міністерства оборони України на підготовку до Євро-2012 за рахунок стабілізаційного фонду необхідно в найкоротші терміни провести консультативну нараду між представниками Департаменту фінансів МО України та управлінням бюджетних програм та фінансового забезпечення Національного агентства з питань підготовки до Євро-2012.

СВІТОВИЙ ДОСВІД – “БЕРЕЖЕНОГО БОГ БЕРЕЖЕ”

Досвід проведення міжнародних спортивних заходів у світі свідчить про обов'язкову організацію захисту населення від проявів тероризму з повітря.

Хто захистить футбол з повітря?

Ще у 2002 року під час чемпіонату світу з футболу в Японії та Південній Кореї на стадіонах були встановлені ракети класу “земля-повітря” та обладнання для виявлення хімічної (біологічної) зброї, а повітряний простір над аренами патрулювали винищувачі. За декілька годин до і після матчів повітряний рух в районах їх проведення обмежували. Прилягаючи до стадіонів зони патрулювали військові вертольоти, у завдання яких входило припинення протиправних дій планерів, безпілотних літаків, авіамоделей, які могли нести загрозу життю і здоров'ю людей. Крім того, на прохання влади Південної Кореї командування збройних сил США виділило для охорони повітряного простору над Сеулом літак дальнього радіолокаційного виявлення (ДРЛВ), а також змінило плани проведення чотирьох військових навчань таким чином, щоб їхнє проведення збігалось за часом з проведенням чемпіонату.

У цьому ж році, під час зимових Олімпійських ігор у Канаді, через загрозу терористичних атак повітряний простір у радіусі 160 км навколо Солт-Лейк-Сіті оголосили зоною заборони польотів усім літальним апаратам, повітряним кулям і радіокерованим моделям літаків включно. Охорону повітряного простору здійснювали винищувачі F-16, літаки ДРЛВ, вертольоти “Блек Хок” як у повітрі, так і на аеродромах базування.

Такі ж літальні апарати забезпечували прикриття з повітря проведення літніх Олімпійських ігор у 2004 році в Афінах, зимових Олімпійських ігор у 2006 році в Турині.

У 2006 році в Німеччині повітряний простір над районами проведення чемпіонату світу з футболу був повністю закритий для польотів. Охорону повітряного простору у визначених зонах здійснювали літаки ДРЛВ разом з вини-

щувачами.

Менше року тому, під час зимової Олімпіади у канадському Ванкувері, для спостереження морського узбережжя, протоки Джорджія, що з'єднує Ванкувер та Тихий океан, залучалося 6 кораблів берегової охорони США, літаки палубної авіації, в тому числі літаки ДРЛВ. Крім того, управління з безпеки на транспорті США надало допомогу канадським партнерам в охороні двох зон, де вводяться обмеження для польотів літаків – над містами Ванкувер та Уїстлер.

ХТО ЗАГРОЖУЄ УКРАЇНІ?

Ніхто. Так само як і безпеці вашої квартири, поки ви на роботі. То ж навіщо замки на дверях, охоронна сигналізація?

Це на перший погляд нічого не загрожує. Незважаючи на те, що сьогодні увага міжнародного тероризму прикута до інших регіонів світу, в Україні такі існують загрози, які можуть призвести до здійснення терористичних актів за допомогою літальних апаратів. Передумовами їх скоєння може стати ряд чинників. Це активна зовнішня політика України щодо боротьби з міжнародним тероризмом, участь контингентів військ ЗС України у міжнародних антитерористичних операціях, наявність територіальних претензій у більшості суміжних з Україною держав, перебування на території України військових підрозділів та громадян інших країн, чия політика направлена на боротьбу з міжнародним тероризмом.

Також можливі прояви сепаратизму та екстремізму в діяльності певних національних меншин та релігійних общин, експорт з боку окремих країн нестабільності з використанням невірної політичної обстановки та глибоких кризових явищ в економіці країни, низького рівня життя більшості населення та його незахищеності у законода-

вчій сфері.

Особливої уваги заслуговує питання контролю за використанням малої авіації. В Україні польоти легкомоторних літаків здійснюються відповідно до спеціального Положення про використання повітряного простору України, де передбачено можливість польотів поза межами контрольованого повітряного простору на висоті не більш як 1500 метрів без подання відповідних заявок, що суттєво підвищує імовірність скоєння протиправних дій, терактів саме на цих висотах.

Внаслідок порушення правил використання повітряного простору в Україні протягом 2008-2009 років скоєно 10 аварій, у двох з яких загинули три особи. Всі польоти здійснювались без подання заявок та отримання відповідних дозволів.

ПЛАН ТРЕБА ВИКОНУВАТИ

В сучасних умовах недофінансування потреб ЗС України основні заходи спрямовані на відновлення справності військової техніки, проведення робіт з відновлення інфраструктури аеродромів, вертолітних майданчиків, завершення обладнання командних пунктів комплексами засобів автоматизації.

У контексті зазначеного в Командуванні ПС ЗС України розпочато роботу щодо відпрацювання Галузевої програми Міністерства оборони України щодо підготовки та проведення в Україні Євро-2012, відпрацьовані та уточнені відповідні фінансові розрахунки, налагоджена взаємодія з представниками Координаційного центру правопорядку і безпеки та представниками Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України.

– План підготовки Повітряних Сил до Євро-2012 з фінансовими потребами в розмірі близько півмільярда гривень підписано начальником Генерального штабу – Голо-

внокомандувачем Збройних Сил України, Міністром оборони України, – розповідає начальник оперативного управління – заступник начальника штабу Командування Повітряних Сил Збройних Сил полковник Віктор Гамора. – Але з урахуванням розроблення Державної програми розвитку Збройних Сил України на 2011-2015 роки та прогнозованих призначень для Повітряних Сил на 2011-2012 роки ми зробили уточнення фінансових потреб та зменшили їх до 250 млн. грн. Цю суму можливо отримати за рахунок стабілізаційного фонду, але порядком включення Міністерства оборони України до переліку суб'єктів, які фінансуються за рахунок стабілізаційного фонду, залишається не врегульованим. Тому ми не зможемо належним чином підготувати визначені підрозділи для забезпечення надійного прикриття з повітря учасників змагання, гостей місць проведення Євро-2012.

У Командуванні Повітряних Сил з нетерпінням очікують позитивного рішення Уряду щодо ініціативи Міністерства оборони України стосовно отримання доручення на внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2008 р. № 107 (зі змінами) в частині, що стосується включення Міністерства оборони України до переліку відповідальних суб'єктів за підготовку та проведення в Україні Євро-2012 та головних розпорядників коштів Стабілізаційного фонду на 2010 – 2012 роки. Це допоможе сприяти належному фінансуванню Повітряних Сил Збройних Сил України для забезпечення підготовки до Євро-2012. А це, у свою чергу, позитивно вплине на бойову готовність виду Збройних Сил в подальшій перспективі.

Юрій Ігнат.
“Крила України”.
Колаж автора.

Мета реформування – створення підготовлених і забезпечених Збройних Сил України

Основна мета реформування Збройних Сил України – створення підготовлених та забезпечених боєздатним ОВТ і відповідними ресурсами Збройних Сил. Саме це стане основою для їх подальшого розвитку в умовах дотримання Україною задекларованого позаблокового статусу. Пріоритетними напрямками визначено виконання заходів реформування Повітряних Сил, Військово-Морських Сил, Військ спеціального призначення, військових частин розвідки та радіоелектронної боротьби, а також системи управління Збройних Сил.

Значної уваги в проекті приділено питанням покращення соціального становища військовослужбовців. Сплановані заходи дозволять підвищити розміри грошового забезпечення офіцерів та контрактників (загалом більше ніж на 45%), побудувати й придбати більше 15 тисяч квартир, а для тих сімей, які залишаються незабезпеченими житлом, здійснювати оплату оренди житлових приміщень. Проектом також передбачено майже трикратне збільшення кількості санаторних пільгових путівок для військовослужбовців і ветеранів військової служби.

Особливе місце відведено відновленню й модернізації озброєння та військової техніки Збройних Сил. На це передбачено спрямувати більше половини ресурсу, виділеного на розвиток ОВТ. Відповідно до проекту, сплановано заходи щодо модернізації літаків МіГ-29, Су-24М, Су-25, Су-27, Л-39, вертольотів Мі-24 та Мі-8МТ, зенітно-ракетних комплексів, радіолокаційних станцій, фрегата й корвета. Крім цього, передбачено закупівлю літака, навчально-тренувальних вертольотів, бойових катерів, радіолокаційних станцій і станцій радіоелектронної боротьби, нових танків "Оплот" й модернізованих танків "Булат", близько 500 одиниць інших видів озброєння. Згідно із проектом до бойового складу повернуться підводний човен, повинна відновитись справність бойових кораблів і катерів, суден забезпечення та ще близько двох тисяч існуючих зразків ОВТ загальновійськової номенклатури. Ці заходи дозволять підвищити бойовий потенціал Збройних Сил України та їх можливості щодо виконання визначених Конституцією України завдань.

Паралельно з цим буде підвищено інтенсивність підготовки військ. Це, в свою чергу, дозволить у 2015 році проводити вдвічі більше батальйонних тактичних навчань із бойовою стрільбою, збільшити показники нальоту льотчиків й наплавної кораблів в середньому у два рази. Розпочнеться оснащення військ сучасними навчально-тренажерними комплексами та комп'ютерними моделюючими системами. Більш широке використання тренажерної підготовки дозволить заощадити ресурси для про-

ведення злагодження підрозділів в полі.

Важливими для Збройних Сил є заходи щодо розвитку системи управління. Планується перехід до більш ефективної та менш витратної системи органів військового управління, яка матиме три рівні управління: стратегічний, оперативний та тактичний. Своє місце в системі управління повинні зайняти територіальні управління, які, на відміну від своїх попередників (оперативних команду-

вань), отримують чітко окреслене коло завдань: проведення мобілізації, ведення територіальної оборони, здійснення призову і комплектування на визначеній території. Арміїські ж корпуси, навпаки, позбавляться закріплених зон відповідальності. У зв'язку із зміною форм і способів застосування військ, поширенням загроз терористичного характеру, можливості неконтрольованого розповсюдження ядерної зброї та її окремих компонентів, все більшої актуальності набуває створення Військ спеціального призначення. Вони застосуватимуть точково-вибірковий спосіб ураження та будуть здатні проводити спеціальні операції самостійно, спільно або у взаємодії з органами військового управління, військовими частинами і підрозділами Збройних Сил, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами.

Удосконалення системи комплекту-

У Міністерстві оборони та Генеральному штабі Збройних Сил України продовжується робота щодо розробки проекту Державної комплексної програми реформування і розвитку Збройних Сил України на 2011 – 2015 роки. В проекті деталізовано основні положення Концепції подальшого реформування Збройних Сил на період до 2015 року, він пройшов всі необхідні процедури, був схвалений на засіданні Кабінету Міністрів України, позитивно розглянутий в Адміністрації Президента України і найближчим часом буде поданий на розгляд Ради національної безпеки і оборони України.

вання особовим складом Збройних Сил України визначено в Концепції як один з пріоритетних напрямків реформування. В основу системи комплектування буде покладено централізований принцип управління персоналом. Відповідно до сучасних вимог якісно зміниться співвідношення категорій особового складу Збройних Сил. Передбачено поступове приведення частки офіцерського складу у Збройних Силах України до загальносвітових стандартів. Продовжиться виконання заходів, спрямованих на забезпечення переходу до комплектування військовослужбовцями за контрактом та професіоналізації армії. Подальшого розвитку зазнає система військової освіти. Вона буде максимально наближена до практики діяльності офіцерів у військах (силах) та в подальшому дозволить більш оперативну задоволяти потреби Збройних Сил у підготовці військових кадрів. Одним з дієвих механізмів в цьому напрямі визначено залучення до викладацької роботи офіцерів-практиків з командних та штабних посад, у тому числі звільнених з лав Збройних Сил з посад командирів полків, бригад, корпусів. Крім того, передбачено створення потужних військових професійно-технічних навчальних закладів, які повинні відповідати загальнодержавним стандартам освіти з відповідним рівнем акредитації. Поза увагою не залишили й таке важливе питання, як мобілізаційна підготовка. Зокрема, заплановано продовжити впровадження служби у військовому резерві та доведення на кінець 2015 року загальної кількості резервістів до чисельності близько п'яти тисяч чоловік.

Сплановано зміни в системі медичного забезпечення. Для ліквідації її відокремленості від військ планується створити Центральне військово-медичне управління як орган управління Генерального штабу.

Для задоволення реальних потреб військовослужбовців та військових частин буде змінена система квартирно-експлуатаційного забезпечення шляхом корегування взаємовідносин між органами військового управління та квартирно-експлуатаційними органами в напрямку поступової заміни обслуговування фондів військових містечок та інженерних комунікацій на отримання послуг від структур малого та середнього бізнесу.

З об'єктивних причин (суттєве накопичення невирішених проблем, недостатній фінансовий ресурс) окремі важливі для Збройних Сил України проекти залишились за межами проекту Державної комплексної програми реформування і розвитку Збройних Сил України на 2011 – 2015 роки. Наразі триває робота щодо пошуку резервів для їх реалізації і виконання доручень Президента України в повному обсязі.

**Ігор Артох.
"Крила України".**

Вже традиційно на початку року газета "Крила України" підводить підсумки року, що минув. Серед визначних подій минулого, 2010 року, – чимало, що пов'язан з закордонною діяльністю Повітряних Сил Збройних Сил України. Підвести підсумки 2010 року та розповісти, що ж чекає на Повітряні Сили у сфері міжнародного співробітництва у 2011-ому, наш кореспондент попросив начальника відділу міжнародного військового співробітництва Командування ПС ЗС України полковника Олександра Бубновського.

– Україна прагне стати частиною об'єднаної Європи. З цим погоджуються й більшість громадян нашої держави, й більшість політиків. І незважаючи на часті зміни зовнішньополітичного вектора нашої держави, поступовий рух в цьому напрямку військовослужбовці відчувають постійно. Скажіть, будь ласка, на Вашу думку, якими ключовими подіями руху до Європи ознаменувався 2010 рік для Повітряних Сил Збройних Сил України?

– Перш за все, слід відмітити, що у 2010 році нам вдалося провести самооцінку НАТО II рівня взаємосумісності літака Іл-76МД, двох екіпажів, командного елемента та інженерно-технічного складу з питань виконання польотів з перевезення вантажів та особового складу. Як і вимагають відповідні керівні документи, оцінка повітряного судна та визначеного особового складу проводилася українськими оцінниками в присутності іноземних фахівців в реальних умовах виконання завдань за призначенням.

Літак та два екіпажі перевірялися протягом двох днів після завершення операції "Північний сокіл-2010" та повернення з острова Гренландія на авіаційній базі "Ольборг" Королівства Данія. Розуміючи важливість цього заходу, данська сторона погодилась надати допомогу в проведенні самооцінки українського літака та визначеного особового складу.

Крім учасників операції "Північний сокіл – 2010" на чолі із заступником начальника авіації Командування Повітряних Сил ЗС України полковником Олександром Кулібабою, від української сторони в самооцінці брали участь самооцінювачі 2-го рівня з України, які пройшли відповідну фахову підготовку. Це – підполковники Костянтин Ткачук, Віталій Воробей та майор В'ячеслав Грищенко. Зі сторони НАТО – експерти (спостерігачі за проведенням самооцінки) з Королівства Данія на чолі з начальником поточних операцій тактичного командування Королівських ВПС Данії майором Сореном Діком, майор Роберт Макгрет від південного повітряного командування США в Європі (м. Ізмір, Туреччина), а також представники збройних сил Швеції майор Сендстром та капітан Содермарк.

Після самооцінки літак та екіпажі визначені як готові до проведення миротворчих операцій під проводом ООН та НАТО.

Наступний крок у цьому напрямку – оцінка літака оцінниками НАТО. Вона буде проведена вже весною під час проведення операції "Північний сокіл-2011".

До знаменних подій минулого року слід віднести також і відновлення присутності українських літаків на міжнародних авіапоказах. 29-30 травня українська делегація представляла Ан-26 "Віта" на "Національних днях авіації" в Словацькій Республіці. Майже через місяць, 3-4 липня, санітарний літак аеромедичної евакуації Повітряних Сил ЗС України привертав чималу увагу гостей грандіозного міжнародного авіаційного шоу на повітряній базі Бовешен, що розташована у Королівстві Бельгія. А ще через місяць, 8-9 серпня, на Міжнародному авіаційному показі на території авіабази Кечкемет, присвяченому століттю військової авіації Угорщини, Повітряні Сили представили літаки Су-27 та Ан-26. До речі, винишувач Су-27 було представлено у Кечкеметі вперше за всі 11 років існування цього авіапоказу, а тому не дивно, що саме український бойовий літак викликав захоплення відвідувачів.

До визначних подій минулого року слід також віднести візит командувача ПС ЗС України генерал-лейтенанта Сергія Онищенка до Індії, який проходив з 19 по 22 жовтня. Незважаючи на те, що, здавалося б, нічого надзвичайного не могло відбутися, адже все заздалегідь узгоджене, візит саме командувача був надзвичайно корисним для військової авіації України. Під час відвідування академії Військово-повітря-

Повітряні Сили презентують Україну

них сил, де здійснюється підготовка індійських військових льотчиків, генерал-лейтенант Сергій Онищенко ознайомився з системою підготовки та особисто працював на кількох тренажерах: вирішував нештатні ситуації на робочому місці керівника польотів, на тренажері льотчика відпрацьовував дії в екстремальній ситуації, чим вразив господарів. Він висловив своє задоволення тим, як готують в Індії військових льотчиків, і тим, що індійські військові мають можливість готувати льотчиків для ВПС інших країн. Розуміючи, що Україна поки що не може оплатити таке навчання, було запропоновано здійснювати безкоштовно підготовку українських військових льотчиків в Індії, а натомість Україна готуватиме у нашому навчальному закладі спеціалістів з обслуговування літаків Ан-32. І такий «бартер» дуже зацікавив індійських колег. Розмова буде продовжена в лютому 2011 року під час відвідування делегацією ПС ЗС України традиційної міжнародної авіаційної виставки «AERO INDIA-2011» в Бангалорі, куди вже отримано запрошення і попередньо погоджено візит командувача ПС ЗС України.

В 2010 році нами ініційовано процес отримання Повітряними Силами ЗС України устаткування та обладнання за Програмою міжнародної технічної допомоги. Необхідно відмітити, що за 15 років існування цієї Програми Збройними Силами України надана допомога на загальну суму понад 92 мільйона доларів США. Так, Військово-Морські Сили ЗС України отримали гідролокатори, засоби зв'язку, човни, обладнання та озброєння для сил спецоперацій. Сухопутні війська – обладнання зв'язку, комплекти багатоцільової інтегрованої бойової лазерної системи MILES, інше обладнання. Ми прагнемо отримати системи попередження про зіткнення літаків в повітрі, системи радіонавігації, радіомаяки – загалом ті прилади та устаткування, які дозволять нам обладнати літаки відповідно до вимог ІКАО для польотів по міжнародних авіалініях. Вже досягнуті попередні домовленості, і у першій половині наступного року обладнання прибуде в Україну. У подальшому ми плануємо за сприяння Програми міжнародної технічної допомоги обладнати один з аеродромів ПС ЗС України згідно із вимогами ІКАО.

– Уже зрозуміло, що «Козаки на кризі», так умовно назвемо операцію з доставки пального на острів Гренландія літаками ВТА України, – не разова акція. Навіть попри збільшення майже вдвічі ціни за проведення цієї операції, Данія погодилась і надалі використовувати саме українські Іл-76. Йдеться про інше. І два роки тому, й торік, і на початку цього року не раз звучали з уст посадових осіб різного рівня повідомлення про те, що використовувати наші літаки для перевезення вантажів бажають й інші країни, зокрема

Чехія, країни Прибалтики. Чи можна говорити про те, що розмови закінчуються конкретними угодами, чи це вже не актуально?

– Навпаки актуально, і дуже. Операція «Північний сокіл-2010» – дуже успішний проект. Данській стороні надзвичайно сподобалась робота українських екіпажів. Можна однозначно стверджувати, що український прапор буде присутнім на Гренландії й у 2011 році. Завершено процедуру погодження Меморандуму про взаєморозуміння, він готовий до підписання, і у січні міністри оборони України та Данії завізують документ. Думаю, ми будемо виконувати ці завдання й надалі. У будь-якому випадку, це залежатиме від позиції української сторони.

Цього року за роботою українських транспортників зацікавлено спостерігали представники інших країн-членів НАТО, зокрема Канади. І не просто спостерігали, а оцінювали конкретну роботу з перевезення пального. У Канади, на відміну від Данії, далеко за Полярним колом розташовані три полярні станції. Умови багаті в чому схожі з тими, що й на станції «Норд» у Гренландії.

НАТО. Тому, щоби стати повноцінним партнером, потрібно відновлювати авіаційну техніку, готувати екіпажі. Будуть можливості, будуть і замовлення на авіатранспортні перевезення.

– В 2010 році між командним пунктом ПвК «Захід» та вузлом зв'язку в угорському місті Вестрем налагоджений обмін інформацією про повітряну обстановку в режимі реального часу. Наскільки відомо, планується, що така система невдовзі запрацює і в ПвК «Південь». Про важливість такого обміну годі й сперечатися. Та чи достатньо в нас фахівців, зокрема на командних пунктах, котрі здатні сприймати цю інформацію та на її підставі приймати відповідальні рішення? Адже в Європі вся інформація передається англійською мовою. Стандарти її передачі дещо відмінні від прийнятих в українському війську. Та й правила виконання польотів в країнах-сусідах різні...

– Скажу більше, підписання угоди з Туреччиною було заплановане на кінець минулого року, під час візиту української делегації до Брюсселя. Документ був повністю погоджений, проте

на міжнародних авіапоказах буде продовжена. На 2011 рік поки що заплановано три таких візити. Це повторно Бельгія та Угорщина, а також Фейрфорд (Великобританія). Останнє авіашоу пам'ятне українцям тим, що саме в Фейрфорді на «Ейр Татту-96» полковник Микола Коваль на винищувачі Су-27 був визнаний королем повітряного простору.

Також продовжиться виконання української авіатранспортної місії з доставки пального та вантажів на станцію «Норд» в Гренландії. В ході цієї місії заплановано проведення оцінки НАТО II рівня літака Іл-76МД, його екіпажу та інженерно-технічного складу оцінювачами НАТО. Попередні домовленості щодо цього вже досягнуті. Данська сторона погодилась взяти на себе витрати, пов'язані з проведенням цього важливого заходу. Також заплановано проведення самооцінки НАТО II рівня екіпажу та санітарного літака аеромедичної евакуації Ан-26 «Віта» під час проведення українсько-американсько-польських навчань «Безпечне небо-2011», яке відбудеться влітку.

До речі, про навчання. Це будуть перші в Україні міжнародні навчання, де

Угода про їх транспортне забезпечення силами української військово-транспортної авіації готувалася давно. Та останнім часом у нас з'явився палкий союзник – Данія. Її фахівці підтверджують: Україна не тільки обіцяє якісно й швидко виконати взяті зобов'язання, а й робить це.

Щодо інших угод. Європейські країни НАТО готові використовувати наші авіатранспортні можливості. Майже підписано відповідну угоду з Чеською Республікою. На черзі – Литва, Німеччина. За процесом зацікавлено спостерігає Великобританія. Проте всіх їх, за великим рахунком, цікавить одне – перевезення до Афганістану. А Афганістан в українців асоціюється з війною. І попри те, що зараз в цій країні у складі миротворчої місії перебувають 13 українських фахівців, громадська думка України поки що не готова однозначно підтримати участь наших військових в цій операції НАТО.

З іншого боку, у нас може не вистачити літаків для виконання такої кількості угод. І хоча ми маємо на балансі десятки Іл-76, до польоту за кордон готові лише 2. Один з них виконує місію, інший, у черговому режимі, готовий злетіти і в разі потреби надати допомогу. А коли місії кілька... До того ж, Україна вже заявила Іл-76 в одну з ротаций чергових сил Євросоюзу та Сил реагуюван-

через незначні правки турецької сторони цього не відбулося. На сьогодні все залагоджено і на найближчій зустрічі посадових осіб відповідного рівня Угода буде підписана.

Щодо подальших кроків у цьому напрямку. Наше прагнення – інформація про повітряну обстановку навколо України з усіх напрямків. В процесі опрацювання – угоди з Росією (там два командних пункти, в обмін інформацією з якими зацікавлена Україна) та Білорусію. Плануємо, що до Євро-2012 інформація про повітряну обстановку навколо України надходитиме не тільки з наших КП, а й з усіх країн-сусідів. Тобто, наші радіотехнічні війська «бачитимуть» небо навколо України набагато далі.

Безперечно, до такого військовослужбовці пунктів управління готові. Більшість інформації, наприклад, на КП ПвК «Захід» надходить в автоматичному режимі. Проте чергова обслуга в разі потреби може спілкуватися й в «телефонному режимі». Відповідні фахівці до цього готові.

– Якими запланованими подіями міжнародної співпраці ПС ЗС України, що пройдуть у 2011 році, ми будемо гордитися?

– Звичайно, плани не завжди виконуються, проте може впевнено стверджувати, що присутність українських літаків

Повітряні Сили гратимуть головну роль. В навчаннях з української сторони будуть задіяні винищувачі Су-27 та МіГ-29, з американської сторони – винищувачі Національної гвардії Каліфорнії F-16, транспортники С-17 або С-130. Також будуть задіяні підрозділи радіотехнічних військ ПС ЗС України, а якщо дозволить фінансування – зенітних ракетних військ. Тема навчання надзвичайно актуальна напередодні Євро-2012: «Безпека масових заходів від загроз з повітря». Вже підтвердили участь в навчаннях на рівні спостерігачів ВГК ОЗС НАТО, Росія, Білорусь, Великобританія.

Продовжуватиметься співпраця й в рамках СНД. В кінці березня – на початку квітня в Києві пройде засідання координаційного комітету ППО країн СНД. В плані роботи учасників – відвідування ХУПС, НТЦ ПС ЗС України, авіаційної бригади та одного з ЗРДн. Наприкінці січня буде узгодження питань, пов'язаних з проведенням засідання, в Україну прибуває заступник командувача ВПС Російської Федерації.

Будуть й інші події міжнародного значення.

– Спасибі за бесіду.

Бесіду вів Віктор Гедз. «Крила України».

Святкові будні бойового чергування

На новорічні свята на планшеті повітряного руху Командного центру Повітряних Сил було зафіксовано невідомий літальний апарат, який прямував у саме серце столиці авіації України. Оперативний черговий наказав пілотам-порушникам здійснити посадку у штабі Командування Повітряних Сил ЗС України для з'ясування обставин...

Після невеликого розслідування з'ясувалось, що захисників неба, які на новорічні та

Різдвяні свята несуть бойове чергування із захисту повітряного простору держави, прибули привітати Дід Мороз та Снігуронька разом із журналістами центральних й місцевих засобів масової інформації.

До чергової зміни гості прибули не з порожніми руками, а з солодкими подарунка-

Чергову зміну Командного центру Повітряних Сил вітали новорічні герої та журналісти.

ми – тортами у вигляді літаків. У залі бойового управління казкових персонажів та пресу

зустрів ТВО начальника штабу Командування ПС ЗС України генерал-майор Андрій Куришко. Він запевнив, що у Новорічні свята українське небо буде під надійним захистом, адже службу несуть кращі з кращих.

Щодоби до несення бойового чергування в системі протиповітряної оборони держави залучається понад 2200 військовослужбовців та 400 одиниць озброєнь і військової техніки. За добу вони супроводжують близько 1300 повітряних цілей.

Дід Мороз та Снігуронька були вражені роботою захисників неба, які у ці дні не можуть разом із своїми родинами підняти келих шампанського, тому й вирішили почасувати чергову зміну солодкими сюрпризами до чашки чаю. До них приєдналися й журналісти, які не лише пригостили військовослужбовців, а й показали у своїх програмах сюжети про святкові будні бойового чергування.

Юрій Ігнат.
"Крила України".
Фото автора.

Львівщина

Різдвяний вертеп окремого дивізіону

Військо таки стає джерелом духовного становлення українців, зокрема йдеться про громадян України, які проходять строкову службу у лавах Збройних Сил. Адже окрім регулярних занять з гуманітарної підготовки та різноманітних культурно-просвітницьких заходів, молодим захисникам Вітчизни пропонують і духовний відпочинок – відвідання релігійних храмів, традиційне для нашого народу відзначення церковних свят та обрядів.

На заході України народження Христа завжди асоціюється з Різдвяним вертепом – театралізованим дійством, яке відтворює біблійні сюжети. До них навіть залучають справжніх тварин – кіз, овець, віслюків...

Такої розкоші не можуть собі дозволити військовослужбовці окремого зенітного ракетного дивізіону підполковника Валентина Стогнія, що дислокується на Львівщині, адже у штаті частини тварин немає. Однак є велике бажання брати участь у новорічних та різдвяних виставах, використовуючи для пошиття костюмів та виготовлення інших атрибутів підручний матеріал.

– На щастя, у нашій частині служить місцевий хлопець – солдат Володимир Зварич, – розповідає заступник командира дивізіону з виховної роботи майор Олександр Корзун. – Він привіз половину костюмів, решту – виготовили самі. Володимир також допоміг із постановками і став своєрідним режисером нашого вертепу.

Олександр Корзун запевняє, що святкування Різдва у дивізіоні є традиційним і радісним для усіх релігійним святом. Звідси і самовіддача особового складу, і військова дисципліна, і шанування звичаїв свого народу.

На Святвечір солдатів че-

кали традиційні дванадцять страв, приготованих кухарями фірми-постачальника. У різдвяне меню увійшли кутя, голубці, вареники, рибні страви та інше. Отець Ігор, якого по праву вважають духовним наставником частини, помолився із своїми військовими парафіянами, розділив Святу вечерю та заспівав разом із солдатами декілька популярних колядок.

Далі – справа за вертепом. Військовослужбовці показали, на що здатні у вільний від служби час. Спочатку вони виступили в частині, потім у церквах сусідніх сіл, Пустомитівській райдержадміністрації та міській раді міста Пустомити. Тут їх зустріла уся мерія на чолі з міським головою Ростиславом Яремою, тому можна зробити висновок, що вертеп з порожніми руками в частину не пішов. Окрім оплесків та захоплення глядачів, військовослужбовці наколядували купу цукерок та солодошків.

Вертеп дуже сподобався військовослужбовцям із Східної України, які раніше нічого подібного не бачили, хіба що по телевізору. А тут, роздивившись минулорічні різдвяні фото, коли у складі вертепу в частину завітали учні однієї із середніх шкіл регіону, вирішили дебютувати самі. Солдати запевнили, що нічим не поступатимуться

бувалим вертепникам, і попросили керівництво частини посприяти в організації створення вертепу в частині. Як бачимо, дебют відбувся. Навіть мешканці села були приголомшені. Адже тепер у вертепах – переважно дітлахи молодших класів, справжній дорослий вертеп – рідкість. А тут молоді, підтягнуті хлопці з вогнем в очах і без запаху спиртного...

– Родом я із Донецької області, у нас традиції святкування Різдва дещо відрізняються, – каже солдат Анатолій Скворцов. – Особливо приємно було брати участь у вертепі. Ми ретельно готувались, репетирували, вчили слова пісень-колядок. Половина солдатів з нашого вертепу із Східної України. І дуже приємно, коли нас тепло зустріли місцеві мешканці, яким дуже сподобався наш дебют.

Строкова служба у Збройних Силах України сьогодні триває дванадцять місяців, тож склад вертепу доведеться змінювати щороку. Однак із цього проблеми ніхто не робить. Навпаки, підтримати народні традиції і збагатити свій духовний світ зможе більше молодих громадян нашої держави.

Юрій Ігнат.
"Крила України".
Фото автора.

У ПКВ "ЗАХІД"

Новорічні свята – подія приємна і невідворотна. Відтак більшість людей готується до Нового року та Різдва Христового заздалегідь. Не є винятком у цьому й військовослужбовці. Проте, як проводять Різдвяні дні вартові неба, розповів заступник командира Повітряного командування "Захід" з виховної та соціально-психологічної роботи полковник Сергій Кальчук.

На Різдво стали і царями, і чортами

Годі уявити Різдво у Галичині без вертепів. Персонажі цих колективів – царі, чорти, мудреці, ангели і пастухи. Свої вистави про народження Ісуса Христа вони показують на обійстях, вулицях і майданах кожного села, містечка чи міста. Звичайно, організовують свої вертепи і у військових колективах. Тож не залишилися осторонь святкових дійств і військовослужбовці частин Кам'янка-Бузького, Стрийського та Липниківського гарнізонів, вертепи яких показують у розташуваннях підрозділів та на вулицях міст. У ролях виступають і офіцери, і прапорщики, і військовослужбовці строкової служби. Участь у вертепах, як і в усі попередні роки, беруть також солдати, призовані зі східних регіонів нашої країни. Для багатьох цих хлопців таке активне і надзвичайно веселе святкування Різдва є справжнім відкриттям і, безперечно, запам'ятовується на усе життя.

Заступник командира Львівського зенітного ракетного полку з виховної роботи підполковник Сергій Чорний зауважив, що особливо ретельно готуються до вистав вертепи з віддалених підрозділів. Бойові позиції зенітних ракетних комплексів полку розташовані далеко від сторонніх очей – за межами населених пунктів у лісах. Там же живуть і служать люди, які їх обслуговують. Тож рідний військо-

вий вертеп може бути єдиним, який завітає в оселі вартових неба. Театралізовані виступи дуже популярні, тож щороку конкурс вертепів області проходить біля головної ялинки Львова. І традиційно щире захоплення глядачів викликають виступи військових вертепів. До речі, з року в рік "військовий" вертеп стає одним з кращих серед усіх самодіяльних вуличних театрів та часто посідає високі місця. Цей рік не став винятком. Один великий колектив військовослужбовців усіх перелічених частин взяв участь у конкурсі на кращий вертеп, що пройшов біля ялинки на головній вулиці міста Львова. Не обділили увагою військові і тих, хто найбільше чекає свят і щиро вірить у різдвяні дива – дітей. Військовослужбовці Львівського зенітного ракетного полку у свята завітали до своїх давніх маленьких друзів – вихованців дитячого будинку "Вишенька" у селі Жовтанці. Вартові неба приготували для них веселі новорічні ранки з подарунками.

А ще свята – чудова нагода побачитись з рідними і близькими та відвідати храм. Тож військовослужбовці строкової служби Повітряного командування "Захід" у вихідні дні зустрічатимуться з батьками та матимуть можливість піти до церкви.

Владислав Назаркевич. "Крила України".

ДО 440-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Петро Конашевич Сагайдачний

Продовження.

Початок у №№ 46-47, № 51-52.

Безперешкодно обійшовши Москву, Сагайдачний з'єднався з силами Владислава, ставка якого знаходилася за кілька верст від столиці – під Тушино. Під час звичних у такому випадку урочистостей гетьман передав королевіч полонених комендантів Єльця і Лівен, а також московських послів до Криму. На військовій раді було вирішено розпочати облогу Москви у ніч на Святу Покрову (перед 1 жовтня). Взяття міста Владислав довірив Сагайдачному, покладаючи на його досвід і військовий вишкіл козаків. Крім того, послаючи їх на штурм добре укріпленої фортеці, королевіч був не проти того, щоб загребти

жар чужими руками. З настанням сутінків козацький табір почав готуватися до виступу. Перевіряли зброю, засипали порохом ладунки, сідали коней, готували штурмові драбини та інші засоби для облоги.

Але незважаючи на ретельну підготовку, штурм міста не вдавсь, хоч козакам пощастило висадити в повітря Остроженську браму. Попереджені перебіжками з польсько-козацького табору захисники міста встигли підготуватися до оборони. Зустрівши запеклий опір москвичів, атакуючі відкотилися назад. Деякий час під стінами Москви гриміли гарматні й мушкетні постріли, лунали войовничі гасла, чулися стогони й прокляття вмираючих і пораниених. Проте бій поступово затухав. Козаки припинили облогу міста.

Виникає питання: чому Сагайдачний не виявив належної наполегливості у такій важливий момент, коли міг статися рішучий перелом у ході воєнної кампанії 1618 року на користь польсько-козацьких сил? Адже він, безперечно, розумів, що перед ним – столиця держави, а не провінційний Михайлів, від здобуття чи нездобуття якого мало що змінювалося. Найвірогіднішою причиною видаються суто тактичні міркування гетьмана. Адже він пересвідчився у тому, що несподіваний штурм не вдавсь, а тривала облога добре укріпленого міста не входила в його план. Неспішні, статичні воєнні дії виходили за рамки військової стратегії Сагайдачного.

З укладенням Деулінського перемир'я місія козаків у Московській державі, яку на них поклав королівський уряд, вичерпалася. Повертаючись в Україну, три сотні козаків на чолі з полковником Жданом Коншиним відділились від війська і поїхали до Москви. Наміри козаків були мирними – вони йшли на службу до царя. Чи крилися за цим вчинком політичні мотиви, чи це був просто прагматичний розрахунок на щедру платню з царської скарбниці, судити важко. Але найімовірніше, що ця акція відбулася не в результаті раптового пориву, їй передувала певна підготовча робота серед козаків, а також налагодження відповідних контактів з представниками московського уряду. Подібні дії мусили бути покладені із гетьманом, бо інакше навряд чи вдалося б такому нечисленному загону безболісно “відколотись” від війська. Скорше за все, в цьому політичному жесті щодо вчорашнього противника мав зацікавленість сам Сагайдачний, якому не з руки було поривати всі зв'язки з царським урядом. Гетьман діяв так само, як і після завершення свого попереднього походу на Московщину у 1613 році. Виступивши тоді з Путивля, він пройшов через Болхов, Білів, Лихвин, Перемишль, досяг Калуги, звідти завернув назад і пішов до Києва. Отже, Сагайдачний не палив усі “мости” між Запорозькою Січчю та царським урядом. Зроблений ним у той час крок до примирення міг послужити в майбутньому для поновлення контактів козаків із московським урядом.

Минуло трохи більше року після завершення походу козаків 1618 року. Ще не загоїлися рани його учасників, свіжими були спогади про недавні криваві події, а Сагайдачний вже спорядив до Москви своє посольство. Щоправда, козацьким послам не вдалося добитися аудієнції у царя, хоч їм виявляли всілякі знаки уваги, що свідчило про велику зацікавленість московського уряду в налагодженні стосунків із Військом Запорозьким. Під час розмови з послами князь Дмитро Пожарський сказав: “Не оскорбляйтесь, что не видели есте очей его царского величества: вы есте пришли к Москве перед постом, а в пост у великого государя нашего никакие послы и иноземцы не бывают; а ныне царское величество едет макатьсь к святым местам и велел вас отпустить”. Козакам була видана “легка царська платня” – 300 карбованців, сукно, дорогі тканини та інші речі.

Зрозуміло, результати цього посольства не зводилися до грошової винагороди та отриманих козаками подарунків. Задуми Сагайдачного були значно далекосіжнішими. Він демонстрував перед царем готовність козацького війська “служить головами своїми по-прежнему, как оне служили прежним великим российским государям и в их государских повелениях были, и на недругов их ходили, и крымские улусы громили”. Але ж треба зазначити, що пропозиція служити царю “по-прежнему” великою мірою мала значення етикетної умовності і навіть в разі її прийняття ні до чого особливо не зобов'язувала обидві сторони.

Існують й інші підтвердження, що запорожці, зокрема й Сагайдачний, не були новачками у тогочасній дипломатії. Наприклад, заснована у ті роки в Європі антитурецька “Ліга християнської міліції” покладала великі надії на козацького ватажка у справі вигнання турецьких завойовників. Це була досить сильна організація, яку очолював нащадок останнього грецького імператора Палеолога – французький князь де Швер. Ліга ставила собі за мету створення могутньої європейської армії, котра, об'єднавши військові формування багатьох країн, змогла б витіснити турків з Європи, а можливо, й знищити Османську імперію взагалі. Осередком Ліги було містечко Карпантрак, розташоване неподалік Авіньйона. У місцевих архівах знайдено рукопис, що засвідчує факт переговорів Сагайдачного з князем де Невером про можливість участі козаків в антитурецькій кампанії. Відомо також, що до неї вирішив приєднатися гетьман з усім Військом Запорозьким, який обіцяв виставити на війну з Туреччиною 60-тисячне військо. Також Сагайдачний, через посередництво константинопольського патріарха, з яким мав якісь контакти, розраховував організувати повстання греків. Існує думка, що козацька старшина сподівалася побачити Сагайдачного на чолі загальноєвропейської армії, але раптова смерть від рани перешкодила такому призначенню.

Далі буде.

Водохрещення Господнє, або Богоявлення

Святкувати Богоявлення християни почали ще з апостольських часів. Збереглося свідчення святого Климента Олександрійського від II століття про нічне пильнування, яке вчиняється перед святом Водохрещення Господнього. Починаючи з III століття, Григорій Чудотворець, мученик Іполит і всі великі отці Церкви проводили в день свята особливі розмови з паствою, у яких роз'яснювали його зміст.

На відміну від багатьох інших свят, що поєднали традиції народні й церковні, Водохреще – суто християнське свято. Воно прийшло до нас із запровадженням християнства.

Коли Ісусу виповнилося тридцять років, він прийняв хрещення від Івана Хрестителя на річці Йордан. Християнські перекази оповідають, що коли Син Божий виходив із води, небеса розкрилися, і в цю саму мить на плече його опустився голуб. Це був Святий Дух. Звідси й пішла традиція хрещення у воді.

Своїм водохрещенням у Йордані Спаситель започаткував Таїнство водохрещення – одне із семи головних церковних таїнств, через яке людина ніби наново народжується для життя во Христі. На честь євангельської події в цей день, а також напередодні (у водохресний Святвечір) у всіх православних храмах відбувається чин Великого водоосвячення.

До речі, усі більш-менш значні церковні свята супроводжуються освяченням води. Уперше людина занурюється у святу воду під час хрещення, звичай невдовзі після народження. Таким чином людина “оновлюється” для майбутнього достойного життя. Свячена вода неодмінно має бути присутня під час освячення храмів, жилих і господарських будівель, а також усіх предметів, що використовуються під час богослужіння. Свячена на Водохреще вода має зживатися натще. Вважається, що саме за цієї умови вона має найбільшу силу. До магічних властивостей свяченої води відносять здатність гамувати пристрасті, відганяти від оселі злих духів, дарувати хворому одужання, часто навіть від невиліковних хвороб. Деякі священники пере-

конані, що не існує ліків, кращих за святу воду.

Може виникнути питання, навіщо треба щороку знову і знову освячувати воду? Відповідь досить проста. Світ наш сповнений гріхів, а церква, освячуючи воду, повертає водній стихії первинну чистоту. Священники акцентують увагу на тому, що Бог не творить чудес там, де людина їх очікує просто з цікавості, без щирого наміру скористатися ними задля власного спасіння. Щоб свячена во-

Свято Водохреще, що відзначається 19 січня, має й іншу назву – Богоявлення. Може виникнути закономірне запитання: чому Богоявленням названий не день народження Ісуса Христа, а саме цей день. Відповідь проста: справжній день не той, у який Христос народився, а той, у який він хрестився й освятив воду.

освяченою, і люди набирають з ополонки у принесений із собою посуд свячену воду. Після всіх процедур громада повертається додому. За народними віруваннями, коли священник опускає хрест у ополонку, з річки вистрибує нечиста сила і гуляє вона землею до тої пори, поки якась жінка не випере в річці білизну. Господині не квапилися повертати нечисту силу у воду – хай побільше її загине від сильних морозів. За легендою, на Водохрещення вода в річці на якусь мить перетворюється на вино.

Принісши додому свячену воду, господар кропить усе в оселі й господарстві. Уся родина сідає до столу, перед їжею випивши свяченої води. Після обіду дівчата йдуть до річки, щоб умитися йорданською водою – задля вроди та здоров'я. Подекуди зберігається звичай співавати господарю оселі величальні пісні:

*Гей, пане господарю,
У господі, як в раю:
У тебе воли половії,
У тебе плуги золотії,
У тебе двори кедровії,
У тебе столи калиновії...*

Величальні пісні годяться завершувати побажаннями добра, щастя, злагоди та багатства, наприклад, такими:

*Гей, пане господарю,
Щастя, Боже,*

*з Йорданом,
І з водицею, із царицею,
З усім домом,
з усім добром,
І з синами-соколами,
І з дочками-чичками...*

У відповідь на таке щедре побажання всього найкращого господар дому одарує співців грішми.

На березі річки, знову ж таки біля льодового хреста, відбувається ще одне нетривале святкове богослужіння, потім священник занурює в річкову воду (в ополонку, йордань) хрест під спів хору “Во Йордані хрещуся тобі, Господи...”. Ось тепер вода вважається

Сторінку підготував Сергій Фурдик.

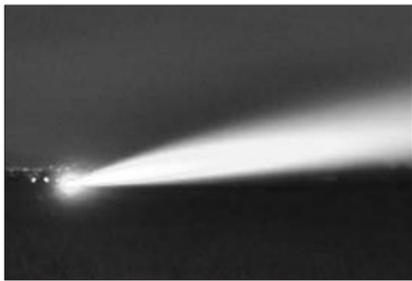
БОРОТБА З ПІРАТСТВОМ

Торговые суда защитят от пиратов лазерами

Британская компания BAE Systems разработала лазерную установку, с помощью которой экипажи торговых судов получат возможность отпугивать пиратов. Об этом 9 января сообщает New Scientist.

Установка испускает лазерный луч зеленого цвета радиусом 50 сантиметров. Сила излучения такова, что она позволяет ослепить и дезориентировать жертв, однако не причиняет им сетчатке никакого вреда. В целом эффект от испускаемого луча сходен с кратковременным ослеплением от прямого солнечного света.

Как пишет The Daily Telegraph, дезориентирующий эффект установки может усилить мерцание луча. По данным New Scientist, спектр испускаемого света подобран таким образом,

чтобы темные очки не защищали от него, а наоборот способствовали усилению ослепления. Дальность действия установки составляет до полутора километров.

The Daily Telegraph отмечает, что работа установки будет координироваться с высокочастотным радаром, способным обнаруживать небо-

льшие катера и лодки, на которых обычно передвигаются пираты. Отмечается, что луч будет направляться на такие объекты автоматически.

Как пишет издание, установка позволяет не только временно ослепить и сбить с толку нападающих, но и предупредить их о том, что они замечены. Создатели лазера считают этот момент важным, так как чаще всего в основе тактики пиратов лежит элемент неожиданности.

Активнее всего пираты действуют в Аравийском море и, в частности, в Аденском заливе. По данным организации

Международное морское бюро (International Maritime Bureau, IMB), на которые ссылается New Scientist, в 2010 году было зарегистрировано 430 нападений пиратов.

Для защиты коммерческих судов, в рамках международной миссии, район Аденского залива с 2008 года патрулируют боевые корабли.

ОЦІНКА ЗАГРОЗ

Пентагон испугался военных достижений Китая

Американская разведка недооценила скорость и степень развития китайских вооружений. Как сообщает The New York Times, с таким заявлением выступил министр обороны США Роберт Гейтс. Свое признание глава Пентагона сделал в самолете по пути в Пекин, где у него была запланирована встреча с руководством КНР.

По словам министра, особое беспокойство Вашингтона вызвало создание в Китае противокорабельных баллистических ракет, способных поразить американские авианосцы в регионе, а также истребителя-невидимки пятого поколения. Как следует из слов главы Управления военно-морской разведки США вице-адмирала Дэвида Дорсетта (David Dorsett), ранее приведенных агентством Bloomberg, речь идет о ракетах DF-21D и истребителе J-20, также известном под названиями J-14, J-XX, J-X и XXJ.

С целью успешного противостояния растущим угрозам со стороны Китая, как пояснил Гейтс, им было принято решение увеличить финансирование ряда военных программ. В частности, рост бю-

джета затронет программу создания дальнего бомбардировщика нового поколения, приостановленную в 2009 году, работы по разработке нового корабельного средства радиоэлектронного подавления, а также проект палубных истребителей F-35, известных как Joint Strike Fighter. Решение об увеличении расходов на эти статьи было принято, несмотря на общее сокращение военного бюджета США в ближайшие пять лет.

О реакции Пекина на заявление главы Пентагона пока ничего не сообщалось. Между тем, сам Гейтс заверил, что собирается поднять тему военного развития Китая на переговорах с руководителями страны, призвав их к сок-

ращению вооружения в Азиатско-Тихоокеанском регионе.

Официальный военный бюджет Китая в 2010 году, по различным данным, был запланирован на уровне 76-78 миллиардов долларов. В то же время, как отмечает Associated Press, реальные расходы составляют примерно вдвое большую величину. Несмотря на это, США пока что превосходят КНР по оборонному бюджету, оставив Пекин на втором месте: в минувшем году расходы американских военных составили 636 миллиардов долларов.

Китай, в свою очередь, комментируя рост своих военных расходов, заверил США, что военная мощь страны направлена исключительно на оборону.

НА ОЗБРОЄННЯ

месяцев ВВС Индии будут проводить испытания Tejas на боевое применение, после чего он может быть принят на вооружение.

ВВС Индии получили первый истребитель Tejas

В общей сложности, ВВС Индии пока получили один Tejas; еще 19 таких самолетов будут переданы военным в ближайшее время. Всего, ВВС Индии заказали 40 истребителей Tejas, из которых будут сформированы две эскадрильи. О дальнейших планах закупки боевых самолетов пока ничего не известно. Эскадрильи Tejas будут базироваться неподалеку от Коимбатуры и Туттикорина в Тамилнаде. Как ожидается, новый истребитель будет официально принят на вооружение ВВС к началу 2012 года.

Tejas создавался как замена устаревшим советским истребителям МиГ-21. Ис-

ВВС Индии получили первый легкий истребитель Tejas, разработанный индийской Организацией оборонных исследований и разработок (DRDO) с 1983 года, сообщает The Times of India. Передача самолета состоялась на аэродроме HAL в Бангалоре. Теперь ближайшие несколько

стребитель способен развивать скорость до 1,9 тысячи километров в час, а дальность его полета составляет около двух тысяч километров. Истребитель вооружен 23-миллиметровой пушкой, имеет восемь точек подвески для различных типов ракет, а также корректуемых и свободнопадающих бомб.

В настоящее время на базе Tejas создается палубная версия самолета для ВМС Индии, а также учебно-боевой самолет. Кроме того, в настоящее время DRDO занимается разработкой Tejas Mk.II, значительно улучшенной версии истребителя.

ЗАКУПКИ

Ирак купит американского оружия на \$26 млрд.

Власти Ирака рассматривают приобрести американского оружия на 26 миллиардов долларов. Как сообщает РИА "Новости" со ссылкой на местную газету "Аль-Иттихад", указанную цифру назвал представитель министерства обороны Ирака Мухаммед аль-Аскари.

По словам чиновника, Ирак уже заключил контракт с США на сумму, превышающую 13 миллиардов долларов. На эти деньги к 2013 году будут закуплены самолеты и вертолеты, танки и другая бронетехника, боевые корабли и ракеты.

После 2013 года, добавил аль-Аскари, Ираку потребуются аналогичная сумма для приобретения дополнительных вооружений.

Как известно, США являются крупнейшим в мире экспортером военной продукции. По оценке Стокгольм-

ского международного института исследования проблем мира (SIPRI), доля США на мировом рынке вооружений в 2009 году составила 30%. В прошлом году американцы поставили Ираку, в частности, истребители F-16 Fighting Falcon.

МО США согласилось сократить расходы

Министерство обороны США намерено сократить военный бюджет на 78 миллиардов долларов. Об этом 6 января сообщил глава Пентагона Роберт Гейтс, передает Reuters.

Согласно планам военных, расходы оборонного ведомства будут сокращены в течение пяти лет. При этом в ближайшие годы бюджет Пентагона продолжит расти. Так, военный бюджет США в 2012 году запланирован на уровне в 553 миллиарда долларов (не считая финансирования зарубежных военных операций), что на три процента больше нынешних показателей. В дальнейшем, однако, этот рост замедлится, а в 2015 и 2016 годах объем бюджета "оборонки" будет оставаться практически неизменным.

Для достижения таких показателей Пентагон планирует сократить административные расходы и провести частичную реструктуризацию ведомства. Как отмечает BBC News, будут упразднены более 100 генеральских должностей и еще свыше 200 гражданских позиций в системе ведомства. По словам Гейтса, это позволит избавиться от бюрократической составляющей в работе министерства.

Сокращения коснутся и нескольких не оправдавших себя оборонных программ. Например, планируется свернуть работы по программе разработки экспедиционной боевой машины EFV для корпуса морской пехоты США. Также ведомство собирается отозвать часть заказов на перспективный истребитель Lockheed Martin F-35 Lightning II. Примечательно, что в проекте бюджета на 2011 финансовый год программа разработки этого

истребителя пятого поколения называлась в числе приоритетных.

Следует отметить, что предложенные Пентагоном меры по сокращению расходов еще должны получить одобрение Конгресса. Не исключено, что проект Гейтса не найдет одобрения у законодателей, так как свертывание ряда оборонных программ может негативно отразиться на экономической ситуации в подведомственном тому или иному конгрессмену штате.

Анонсированная Гейтсом инициатива является частью пакета мер, направленного на сокращение расходов оборонного ведомства США. В 2010 году Пентагон объявил, что намерен сэкономить до 100 миллиардов долларов за счет сокращения внутренних расходов. При этом военные подчеркивали, что эти средства не будут выведены из бюджета, но направлены на более перспективные программы и проекты.

Напомним, оборонный бюджет США в 2010 году составлял 636 миллиардов долларов с учетом расходов на зарубежные военные кампании (без их учета – 533 миллиарда). В проекте бюджета на 2011 года Пентагон запросил финансирование в размере 678 миллиардов долларов, однако эта сумма была урезана до 667,7 миллиарда долларов.

В конце декабря 2010 года Конгресс одобрил проект бюджета на 2011 год и отправил его на подпись президенту. Между тем, появилась информация, что Белый дом потребовал от министерства обороны США сокращения военных расходов на 90 миллиардов долларов в течение пяти лет начиная с 2012 года.

СПІВПРАЦЯ

Відбулася телефонна розмова Президента України Віктора Януковича з Президентом Бразилії Ділмою Вана Руссефф

Глава Української держави привітав Ділму Вана Руссефф з обранням на посаду Президента Бразилії та побажав успіхів у відповідальній державній діяльності.

Віктор Янукович висловив сподівання, що відносини між Україною та Бразилією, які за останні роки набули рівня стратегічного партнерства, розвиватимуться і надалі, в тому числі – завдяки реалізації конкретних проектів у різних сферах.

“Ми надаємо особливого значення спільному проекту в космічній галузі “Циклон-4 – Алкантара”, який нині активно втілюється в життя”, – зазначив Віктор Янукович. Глава Української держави висловив сподівання, що у 2012 році успішно відбудеться перший запуск української ракети “Циклон-4” з бразильського космодрому Алкантара.

“Дуже важливо, щоб ми вдвох були присутні при цьому запуску”, – наголосила Президент Бразилії.

ТЕХНОЛОГІЇ

Супутник для кожного

Компанія Pumpkin готова налагодити масове виробництво дешевих космічних супутників. Справа за масовим попитом.

Як визнає Ендрю Калмен на сторінках журналу Forbes, середньостатистичний американський споживач може поки що й не усвідомлювати, навіщо йому власний супутник. Він і сам цього точно не знає. Тим не менш, зауважує 46-річний стенфордський професор, двадцять років тому ніхто допуща не розумів, навіщо може знадобитися коробочка, набита чіпами та програмами, тобто персональний комп'ютер.

Фірма Калмена Pumpkin Inc. вийшла на ринок штучних супутників 10 років тому. Зараз компанія, в якій усього чотири співробітники, стала найбільшим у світі постачальником наборів для складання легких (трохи менше кілограма) і невеликих (10 см заввишки) модулів з бортовим комп'ютером, які можна запускати на орбіту Землі. Своєрідні “кубики Рубіка” вартістю \$ 7500 (вони називаються CubeSat) зробили Калмена таким собі космічним Генрі Фордом: він прагне принести в кожен американський будинок компактний безпілотний зореліт.

Космічний набір складається з алюмінієвої основи, материнської плати, програмного забезпечення, пам'яті і процесорів – всі деталі досить міцні, щоб протистояти вібраціям, вакууму і коливанням температури в космосі. Хочете стежити

за ураганами, які загрожують вашому бунгалу на пляжі? Транслювати отримані з космосу сигнали радіооператора в Північній Кореї? Підключити до базової комплектації панелі сонячних батарей, камеру або радіопередавач, знайдіть ракету, якій можна “сісти на хвіст”, і у вас буде власний безпілотний літальний апарат, який борознить простори космосу на висоті 600 км.

“До нас це була територія мільярдних бюджетів. А ми продали перший набір невеликої обсерваторії в Боготі (Колумбія) зі штатом з дев'яти чоловік, які ніколи не мали справи з супутниками”, – розповідає Калмен. Інші покупці Pumpkin Inc. – в основному університети – використовували CubeSats для стеження за кораблями у відкритому морі та вивчення блискавок і радарних хвиль у верхніх шарах атмосфери. “Ніхто поки точно не знає, на що здатні наші маленькі супутники. Але ми хочемо зробити їх наступним проливом в освоєнні космосу”, – говорить Калмен.

На сьогодні Pumpkin Inc. продавала близько 280 наборів. Звичайно, в порівнянні з \$ 13,5 млрд. ринку великих супутників, які збирають такі гіганти, як Lockheed Martin і Boeing, це крихітний бізнес. Доходи компанії за весь час не перевищували \$ 1 млн. на рік. Поки на ор-

біті кружляють тільки п'ять наборів CubeSats, хоча вже в 2011 році планується запускити в два рази більше.

Основним бар'єром для продажів CubeSats залишається висока вартість запуску. Супутник можна встановити на більшість ракет-носіїв, але їх оренда у NASA або будь-якого іншого космічного агентства вимагає довгих переговорів і десятків тисяч доларів.

Тим не менш, завдяки дешево-му обладнанню в минулому році Pumpkin Inc. домоглася справжнього успіху: Національне управління військово-космічної розвідки США замовило компанії 12 візюнічних супутників (кожен близько 30 см в довжину) за \$ 250 000 за штуку, включаючи розробку і тестування. Два з них відправилися на орбіту вже в листопаді – запуск здійснювала приватна компанія SpaceX. “Співпраця з урядом і військовими демонструє, що платформа CubeSat вже давно перестала бути дивиною”, – стверджує Калмен.

ПЛАНИ

Росія відправить до космосу більше 20 супутників в найближчі три місяці

У першому кварталі 2011 року Росія планує виконати близько десяти пусків ракет космічного призначення. “П'ять пусків намічається здійснити з космодрому Байконур, арендованого Росією у Казахстану, чотири пуски – з космодрому Плесецьк в Архангельській області і один пуск – з позиційного району Домбаровської ракетної дивізії РВСР в Оренбурзькій області”, – розповів представник ракетно-космічної галузі.

За його словами, у січні з Байконура буде проведено два космічні пуски. “20 січня ракета-носіє “Зеніт-2СБ” з новим розгінним блоком “Фрегат-СБ” повинна вивести на орбіту новітній геостационарний гідрометеорологічний космічний апарат “Електро-Л”, а 28 січня ракета-носіє “Союз-У” запустить до міжнародної космічної станції вантажний корабель “Прогрес М-09М”, – уточнив він.

А на початку лютого конверсійна ракета-носіє “Рокот” з розгінним блоком “БРИЗ-КМ” запустить з Плесецька новий геодезичний супутник “Гео-ИК-2”.

На 15 лютого з північного космодрому заплановано пуск ракети-носії “Союз-2-1Б” з розгінним блоком “Фрегат” і навігаційним космічним апаратом нового покоління “ГЛОНАСС-К”. Крім того, в середині лютого конверсійна ракета “Дніпро” стартуватиме з Оренбурзької області з сімома супутниками, відмітив представник ракетно-космічної галузі.

Основний – “Січ-2” (Україна). Маса – 350 кілограмів. Розробник – Конструкторське бюро “Південне” (Дніпропетровськ). Вартість проекту – близько \$20 000 000.

“Січ-2” експлуатуватиметься в інтересах українського народного господарства і національної безпеки. Апарат оснащений оптичною і електронною апаратурою, що дозволяє отримати багатозональне спостереження високої роздільної здатності, що забезпечує вирішення ряду практичних і наукових завдань регіонального і національного рівнів і просування інформації на світовий ринок.

Окрім “Січ-2”, на борту ракети “Дніпро” будуть космічні апарати Нігерії, Туреччини (супутник Rasat), Італії (апарат Edusat) і США (два супутники SpaceQuest – AprizeSat-5 і AprizeSat-6).

Світові агентства передають, що нігерійський супутник NigeriaSat-2 на борту ракети “Дніпро” є найпереводішим малим космічним апаратом, який коли-небудь був відправлений в космос. Апарат, побудований на базі платформи SSTL-300i, визначить нові стандарти у сфері спостереження Землі. NigeriaSat-2 використовуватиметься для управління ресурсами і зйомки території Нігерії.

Інший нігерійський супутник NigeriaSat-X після виведення на орбіту буде включений в угруповання космічних апаратів для моніторингу стихійних з метою допомоги в їх ліквідації та візьме участь в глобальних екологічних кампаніях моніторингу разом з алжирськими, китайськими, іспанськими і англійськими супутниками.

Спочатку запуск супутника з бази “Ясний” намічався на жовтень 2010 року, але через фінансові труднощі терміни були перенесені на 16 грудня 2010 року. Але і тоді запуск не відбувся.

У березні буде здійснено чотири-п'ять пусків, з яких три з Байконура і один-два з Плесецька. “19 березня ракета-носіє “Союз-ФГ” з розгінним блоком “Фрегат” запустить з Байконура п'ять супутників, у тому числі російський супутник “Канопус-В” і білоруський космічний апарат”, – додав співрозмовник агентства “Інтерфакс”.

30 березня ракета-носіє “Союз-ФГ” відправить до МКС пілотований корабель “Союз ТМА-21” з трьома космонавтами, а наступного дня – ракету-носіє “Протон-М” з розгінним блоком “Бриз-М” запустить американський телекомунікаційний супутник SES-3 і казахстанський комунікаційний апарат “Казсат-2”.

На кінець березня з Плесецька заплановано пуск ракети-носії “Рокот” з розгінним блоком “БРИЗ-КМ” і трьома супутниками, два з яких супутники зв'язку “Гонець-М”. Крім того, раніше Роскосмос анонсував на березень терміновий запуск супутника “ГЛОНАСС-М”, але не факт, що він відбудеться цього місяця.

Перший політ прототипу корабля компанії OSC намічений на 14 грудня 2011

Перший політ прототипу корабля Cygnus компанії Orbital Sciences Corp. (OSC), створюваного в рамках програми Commercial Orbital Transportation System (COTS), намічений на 14 грудня 2011 року. Про це в п'ятницю повідомила прес-служба NASA. Програма польоту передбачає зближення корабля з Міжнародною космічною станцією (МКС). У вантажному відсіку прототипу буде знаходитися символічна корисне навантаження.

Тим часом у компанії OSC кажуть, що мають намір домогтися в NASA дозволу на проведення в ході першого випробувального польоту стиковки з МКС.

Корабель Cygnus є конкурентом корабля Dragon, який створюється компанією SpaceX. І той, і інший призначені для постачання МКС вантажами після закінчення польотів шаттлів.

Приватна фірма отримала орбітальні модулі з РФ для космічного готелю

Приватна космічна фірма Excalibur Almaz отримала і доставила на свою базу на британському острові Мен два майже побудованих російських орбітальних модуля “Алмаз”, які вона планує використовувати, зокрема, у сфері космічного туризму, говорить в повідомленні компанії.

Орбітальні космічні станції, кожна з яких має 11 метрів в довжину і 4,2 метри в діаметрі, були створені ВАТ “ВПК “НВО машинобудування”. На острові Мен фахівці вивчатимуть їх, щоб потім побудувати і, можливо, вивести на орбіту.

“Окрім можливості космічного туризму, модифіковані космічні станції можуть стати платформою для наукових експериментів в умовах мікрогравітації для урядових і академічних установ”, – повідомляє компанія.

Розробка орбітальних космічних станцій “Алмаз”, які могли використовуватися і у військових цілях, почалася в другій половині 1960-х

років в підмосковному Реутові, в НВО машинобудування під керівництвом Володимира Челомея.

За цими розробками були створені радянські орбітальні станції “Салют”, станція “Мир”. У основі нинішньої Міжнародної космічної станції також лежать знайдені при створенні “Алмазів” рішення.

У повідомленні Excalibur Almaz не розкривається, на яких умовах компанія отримала модулі від НВО машинобудування.

До складу майбутнього космічного комплексу, окрім орбітального модуля, має увійти багатеразовий апарат, який може повертатися на Землю, також розроблений в НВО машинобудування.

Однією з важливих відмінностей орбітальних модулів “Алмаз” є двометрові панорамні ілюмінатори, адже спочатку цю станцію передбачалося використовувати для фоторозвідки.

Компанія Excalibur Almaz розраховує вже до 2013 року запропонувати своїм клієнтам тижневу подорож на орбіту на космічну станцію, складену з радянських модулів.

КОСМОТУРИЗМ

Семнадцатого января 1888 года родился пионер британской авиации Томас Октавиан Мэрдок Сопвич. Он был восьмым ребенком в семье и единственным сыном гражданского инженера.

Окончил школу в г. Хоув и инженерный колледж в Хилл Хедд. Увлекался катанием на коньках и играл в хоккей на льду за клуб *Princes Ice Hockey*. Авиацией Сопвич заинтересовался в 1910 году, когда стал свидетелем перелета

Пионер британской авиации

через Ламанш – 23 августа 1910 г. John Bevins Moisant (США) совершил первый перелет через пролив с пассажиром на борту. Впервые в воздух Томас поднялся вместе с Gustave Blondeau на аэроплане "Farman". Сопвич начал учиться пилотированию на британском моноплане "Avis". Первый самостоятельный полет он совершил 22 октября 1910 года. Во время первого полета самолет упал через 300 ярдов (примерно 275 метров).

Двадцать второго ноября 1910 года Томас Сопвич получил в Королевском авиаклубе сертификат пилота №31. 18 декабря 1910-го он выиграл приз £4000 за самый продолжительный перелет из Англии на континент на самолете британского производства. Сопвич пролетел 169 миль (272 км) за 3 часа 40 минут. Свой приз он потратил на создание авиашколы Сопвича в Бруклендсе.

В июне 1912 года Сопвич с партнерами создал "Sopwith Aviation Company". Во время Первой мировой "Sopwith Aviation Company"

произвела большое количество самолетов (более 16000), за что Томас Сопвич в 1918 году был награжден орденом Британской Империи. В компании работали 5000 человек. После войны компания обанкротилась.

В 1920 году Сопвич вместе с партнерами создал новую компанию. Компания была названа "Hawker Aircraft" – по имени инженера и испытателя Гарри Хокера (он погиб в 1921 году при испытаниях самолета). В 1933 году компания сменила наименование на "Hawker Aircraft Limited". До 1963 года компания еще несколько раз меняла названия. В 1953 году Сопвич был произведен в рыцари.

Во время Второй мировой войны компания "Hawker Siddeley" была одним из основных производителей самолетов Великобритании. После национализации компании Сопвич продолжал работать консультантом до конца 80-х годов. Умер Томас Сопвич в Хэмпшире 27 января 1989 года в возрасте 101 год.

Судьбу самолета решили политики

1950-е годы в авиации характеризуются началом широкого развития реактивных самолетов со скоростями, превышающими звуковые барьеры. Для этого требовались новые турбореактивные двигатели с высокой мощностью, но низким весом и габаритами. Это диктовалось необходимостью сокращения материальных затрат и открывало широкие возможности для конструкторов авиационной техники. Такие двигатели нужны были и для разработки легких учебных и учебно-спортивных реактивных самолетов для подготовки пилотов в летных училищах ВВС и клубах ДОСААФ. К концу 50-х годов такие двигатели появились, и в 1959 году был объявлен конкурс на разработку учебного реактивного самолета, в котором приняли участие конструкторы Польши, Чехословакии и Советского Союза.

В ОКБ А.Яковлева был создан учебный двухместный самолет Як-30 с двигателем конструкции С.Туманского РУ-19. Он имел вес 228 кг, а тягу 900 кгс. По сравнению с РД-10 при одинаковой тяге он был в три с половиной раза легче, более чем в два раза меньше по линейным размерам и потреблял вдвое меньше топлива.

Наряду с Як-30 в конкурсе принимал участие чехословацкий Л-29 "Дельфин" и польский самолет ТС-11 "Искра". Все машины имели хорошие летные характеристики, но лучшим признали Як-30: при других аналогичных данных он имел вес более чем на тонну меньше. Но к серийному выпуску приняли все же Л-29, поскольку предполагалось строить его на авиационных предприятиях Чехословакии, наилучшим образом для этого приспособленных.

В 1961 году на базе двухместного Як-30 был создан одноместный спортивно-пилотажный вариант Як-32. Новый самолет, облегченный за счет снятия второй кабины, приобрел еще большую маневренность. Приспособленный для переворотных полетов, Як-32 мог выполнять фигуры высшего пилотажа с длительными отрицательными перегрузками. По сравнению с Як-30, вес его был на 300 кг меньше, летные данные также были лучше.

Конструкция Як-32 аналогична конструкции предшественника. Это цельнометаллический моноплан с низко расположенным крылом, разъемным с центропланом. Был оснащен легким катапультируемым креслом, имел минимальный комплект авиационного и радиотехнического оборудования. Самолет успешно прошел испытания. Важ-

Семнадцатого января 1961 года совершил первый полет реактивный спортивный самолет Як-32. Пилотировал машину летчик-испытатель В.Смирнов.

ным качеством этих учебно-тренировочных машин является их приспособленность к эксплуатации на грунтовых аэродромах.

Девятого июля 1961 года на Тушинском аэродроме состоялся авиационный парад. Здесь собрались сотни тысяч зрителей, чтобы увидеть новейшие образцы авиационной техники, мастерство летчиков и спортсменов. На недавно созданных Як-30 и Як-32, первых в СССР реактивных учебно-спортивных самолетах, молодые летчики успешно демонстрировали искусство высшего пилотажа. Летчик-испытатель В.Смирнов установил на Як-30 два мировых рекорда: скорости – 767,3 км/ч и высоты – 16128 м, а в 1961 году летчик-испытатель В.Мухин достиг на Як-32 рекордной высоты 14283 м. Четыре года спустя на этой же машине мировые рекорды установили Г.Корчуганова, пролетевшая 100 км со средней скоростью 714 км/ч, и Р.Шихина, развившая скорость 755 км/ч на базе 15-25 км. Тем не менее, в серию Як-32 не пошел.

В начале 1970-х годов Як-32 был модернизирован и получил наименование Як-32П. У него изменилась площадь элеронов и посадочных щитков, стало меньше бортового оборудования и запаса топлива, взлетный вес составлял 1800 кг. Пилотажные свойства машины улучшились. В 1972 году Як-32П участвовал в воздушном параде в Тушино и успешно продемонстрировал каскад фигур высшего пилотажа.

Двадцать третьего января 1911 года родился летчик-испытатель Николай Баулин.

В 1932 году он окончил Оренбургскую ВАШЛ. В 1932-1935 гг. – летчик-инструктор Харьковской ВАШЛ, в 1935-1939 гг. – летчик-инструктор Борисоглебской ВАШЛ. С 1939 г. служил в строевых частях ВВС. Участник советско-финской войны: в 1940 г. – командир авиаэскадрильи 49-го иап.

С октября 1940 года Баулин – летчик-испытатель авиационного завода №1 (г. Москва); испытывал серийные И-153. После гибели А.Екатова в марте 1941 года продолжил испытания МиГ-3. Приказом НКАП №379с от 26.04.41 г. был назначен летчиком-испытателем для проведения заводских испытаний опытного самолета МиГ-7 с двигателем АМ-37.

Участник Великой Отечествен-

ной войны: в июле-сентябре 1941 – заместитель командира авиаэскадрильи 402-го иап. В воздушных боях сбил лично 5 и в группе 2 самолета противника. 5 октября 1941 года погиб в воздушном бою при выполнении испытательного полета на МиГ-3 с двигателем АМ-38. МиГ-3 потерпел катастрофу во время определения скоростей по высотам и проверки скороподъемности. Как показало расследование, причиной случившегося стал воздушный бой, в результате которого МиГ-3 перешел в пикирование, окончившееся катастрофой. Как рассказывали очевидцы, в районе катастрофы они видели второй самолет и слышали стрельбу в воздухе. Изучение останков

МиГ-3 показало, что из пулеметов ШКАС было сделано 5-10 выстрелов, а из пулемета БС – 50-70 выстрелов. Это обстоятельство также свидетельствовало о боевом соприкосновении с самолетом противника. Непосредственной причиной катастрофы стало разрушение поврежденной в бою обшивки хвостовой части фюзеляжа с потерей хвостового оперения, в результате чего самолет потерял управление и перешел в неуправляемый штопор.

Николай Баулин жил в Москве. Похоронен в Москве, на Новодевичьем кладбище. Награжден двумя орденами Красного Знамени (1940 г. – за советско-финскую войну; 27.11.1941 г. – за Великую Отечественную в (посмертно).

Погиб, испытывая самолет

СТОРИНКИ ІСТОРІЇ

17-23 січня

17 січня 1847 р. народився "батько російської авіації" М.Є.Жуковський.

17 січня 1915 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу В.М.Голубев.

17 січня 1939 р. народився академік Національної академії наук України, перший керівник НКАУ В.П.Горбулін.

17 січня 1961 р. шість кандидатів у космонавти: В.Биковський, Ю.Гагарін, А.Ніколаєв, П.Попович, Г.Тітов, Г.Нелюбов склали перший іспит з конструкції, експлуатації та навичок керування КК "Восток".

17 січня 1970 р. здійснив перший політ фронтальний бомбардувальник зі змінюваною геометрією крила Тб-21 (Су-24), В.С.Іллюшин.

18 січня 1918 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу О.Ф.Клубов.

18 січня 1933 р. народився льотчик-випробувач А.М.Циганков. Випробовував літаки МіГ-15, МіГ-17, МіГ-19, МіГ-19С, Іл-12, Іл-14, Іл-18, Лі-2, Як-12, Як-18, Як-25, Ту-4, Ан-2, Ан-6, Ан-8, Ан-10, Ан-10А, Ан-12, Ан-14, Ан-24. Загинув у катастрофі при випробуваннях літака Ан-8РУ.

18 січня 1969 р. народився льотчик-випробувач, пілот пілотажної групи "Українські соколи" Е.А.Комарь.

19 січня 1923 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу О.М.Проخورов.

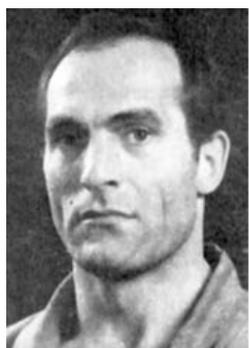

20 січня 1900 р. народився маршал авіації, Герой Радянського Союзу Ф.О.Агальцов. Учасник Громадянської війни, воював в Іспанії. Під час Великої Вітчизняної війни командував бомбардувальним полком, штурмовою авіадивізією, 1-им польським змішаним авіакорпусом. В 1949-1956 і 1958-1962 рр. був заступником головнокомандувача ВПС. Командувач дальньої авіації (1962-1969).

Сторінку підготувала Вероніка Дернова.

СТОРИНКИ ІСТОРІЇ

20 січня 1951 р. народився заслужений льотчик-випробувач М.О.Толбоев. Провів ряд випробних робіт на літаках-винищувачах: випробування МіГ-23М на розширення допустимих областей застосування; випробування МіГ-31 на максимальні навантаження конструкції; відпрацювання автоматичної системи дозаправлення у повітрі МіГ-25РУ; випробування

дослідних силових пристроїв на Су-24 і МіГ-25; відпрацювання на МіГ-25РБК бездвигунових посадок із великих висот; випробування МАІ-89 на міцність.

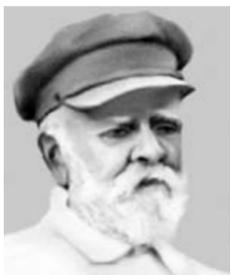
20 січня 1960 р. на озброєння прийнято першу радянську МБР – Р-7 конструкції С.П.Корольова.

20 січня 1961 р. народився льотчик-випробувач, пілот пілотажної групи "Українські соколи" М.Є. Гаврилов.

21 січня 1956 р. народився професор механіки КПІ, один із ініціаторів створення Київського товариства повітроплавання, конструктор планерів М.Б.Делоне.

21 січня 1952 р. народився директор ДП МОУ "Євпаторійський авіаційний ремонтний завод" В.В.Шеремета.

21 січня 1954 р. народився командир ПвК "Захід" С.М.Павлович.

22 січня 1911 р. народився військовий льотчик С.М.Альошин. Учасник Польського походу РСЧА, радянсько-фінської та Великої Вітчизняної війн. У роки ВВв – командир ланки 44-го окремого швидкісного бомбардувального авіаційного полку Ленінградського фронту.

22 січня 1950 р. перший політ десантно-транспортного літака Ту-75, екіпаж О.Д.Перельота.

22 січня 1962 р. військові завершили формування управління за контролю за будівельно-монтажними роботами на об'єктах системи ПРО А-35. Цей день прийнято вважати днем народження протиракетної оборони.

23 січня 1967 р. вийшла постановка про прийняття на озброєння ЗРК "Куб".

Двадцять третього января 1941 года состоялся первый полет серийного истребителя ЛаГГ-3. Пилотировал машину летчик-испытатель А.Никашин.

Истребитель Великой Отечественной

Этот истребитель разрабатывался под руководством триумвирата конструкторов: С.Лавочкина, В.Горбунова и М.Гудкова. Опытный образец его, называвшийся И-301, вышел на испытания в марте 1940 года, вскоре после И-26 (Як-1) А.Яковлева. Отличительной особенностью конструкции И-301 было широкое применение такого нового тогда материала, как дельтадревесина (пластифицированная древесина, обладающая большей прочностью). Металл использовался только там, где без него нельзя было обойтись (стальная моторама, капоты мотора из дюралевых сплавов). Такой подход к проектированию был вынужденным: возможности цветной металлургии не соответствовали резко возросшим в предвоенные годы потребностям самолетостроения. Единственный путь, позволявший в этих условиях наладить массовый выпуск новых боевых самолетов, заключался в использовании дерева. Оно в большей или меньшей степени применялось в конструкции и

других самолетов, в частности Як-1 и МиГ-1. А И-301 наиболее полно воплощал в себе идею цельнодеревянной машины, что считалось его существенным преимуществом. На И-301 поставили пушку 23 мм и два синхронных пулемета БС (12,7 мм), в дополнение к которым могли устанавливаться еще два ШКАС (7,62 мм). И-301 прошел испытания в целом успешно. Однако перед организацией серийного производства было выдвинуто дополнительное требование об увеличении дальности полета до 1000 км. Конструкторам пришлось установить дополнительные баки, хотя тогда уже было ясно, что с таким запасом топлива самолет будет слишком тяжел.

Первые серийные самолеты, получившие марку ЛаГГ-3, начали сходиться с конвейера в 1941 году. Так же, как Як-1 и МиГ-3, этот истребитель в первый период Великой Отечественной войны стал одним из основных самолетов нового поколения советских ВВС. Состав вооружения ЛаГГ-3 в процессе серийной

постройки менялся. На наиболее типичном для 1941 года варианте оно состояло из пушки калибра 20 мм и синхронных пулеметов – одного БС и двух ШКАС. Кроме того, под крылом можно было разместить 6–8 реактивных снарядов. К сожалению, при освоении ЛаГГ-3 в производстве в процессе его доводки не удалось сохранить его высокие летные данные. Особенно сильно снизилась скорость. Наиболее успешно ЛаГГ-3 действовал против бомбардировщиков противника, где его превосходство в летных данных и мощь вооружения имели решающее значение. Хорош этот самолет был и для выполнения штурмовых задач. Но все же летчикам на ЛаГГ-3 чаще приходилось вести воздушные бои с истребителями противника. И именно в подобных боях со всей очевидностью проявились недостатки ЛаГГа, обусловленные слишком большим весом. По основным показателям он уступал Мессершмитту Вф-109Е и Вф-109Ф. По решению Государственного комитета обороны на одном из самых мощных авиационных заводов, выпускавших ЛаГГ-3, их производство было прекращено. Там был налажен выпуск истребителей "Як". А ЛаГГ-3 продолжали строить на заводе в Тбилиси, где под руководством В.Горбунова в 1942–1943 годах провели работы по повышению его боеспособности. На истребителе установили более мощный мотор М-105ПФ, облегчили конструкцию, сняли часть вооружения, уменьшили запас топлива и улучшили аэродинамику. В результате по основным летным данным ЛаГГ-3 практически сравнялся с Як-1, хотя и уступал последнему в пилотажных качествах. Всего за 1941–1944 годы было построено 6528 истребителей ЛаГГ-3.

Посадка на палубу

Восемнадцатого января 1911 года американец Ю.Эли осуществил первую в истории успешную посадку самолета на палубу корабля. Хотя поначалу идея о совместном использовании корабля и самолета в Морском департаменте США интереса не вызвала. Он возник лишь после первых реальных успехов авиации.

В 1908 году американским авиаконструктором Гленом Кертиссом был спроектирован и построен его первый самолет. А спустя два года, в мае 1910-го, Кертисс приобрел общенациональную известность, преодолев расстояние в 230 километров (от города Олбани до Нью-Йорка) за 2 часа 50 минут. Видимо, этот факт уже не мог остаться незамеченным, и в сентябре того же года помощник министра флота по материальному снабжению Вашингтон Ирвинг Чамберс получил приказ "собрать информацию о прогрессе аэронавтики с точки зрения пригодности этих аппаратов для нужд флота". А вскоре стало известно, что пароходная компания "Гамбург – Америка" совместно с газетой "World" намерена приобрести самолет с тем, чтобы он совершал полеты с платформы, установленной на одном из ее лайнеров. Узнав об этом, Чамберс отправился на авиационную выставку, где знаменитые братья Райт, совершившие в 1903 году первый в мире полет на самолете, проводили демонстрационные полеты. Чамберс намеривался убедить одного из них, Уилбера, совершить взлет с палубы корабля. Однако Райт делать это наотрез отказался. И тогда участвовать в опыте вызвался Юджин Эли – один из пилотов, работавших у Кертисса.

Для этих испытаний американскими ВМС был выделен легкий крейсер "Бирмингем", на носу которого установили деревянную платформу, имевшую уклон вниз. Взлетать было решено на ходу корабля, идущего против ветра со скоростью 10 узлов, что должно было существенно сократить разбег самолета. 14 ноября 1910 года в 15 часов 16 минут по местному времени в заливе Чесапик произошел первый в мире взлет самолета с борта корабля. Таким образом, было доказано, что взлететь с корабля самолет может. Однако этого было мало. Необходимо было добиться того, чтобы после взлета и выполнения задания машина сумела вернуться на борт. Ведь в противном случае авианесущий корабль мог удалиться от береговой базы не более чем на радиус действия своего самолета. А потому решено было провести новое испытание. Оно произошло в бухте Сан-Франциско на броненосном крейсере "Пенсильвания". 18 января 1911 года Эли взлетел с аэродрома Сан-Франциско в 19 километрах от стоянки флота, а затем посадил свой самолет на палубу крейсера. К сожалению, в конце того же года Эли погиб в авиационной катастрофе. Никаких наград, кроме благодарственного письма ми-

нистра ВМФ, у него не было. Его заслуги в деле создания авианосцев получили официальное признание лишь четверть века спустя, когда он был посмертно награжден крестом "За отличие". И все же, несмотря на достаточно успешные опыты, проведенные Юджином Эли, было очевидно, что громоздкие деревянные платформы существенно снижали боевые качества корабля, а значит, требовались принципиально иные способы запуска самолета.

Пятого ноября 1915 года был произведен первый в истории американского флота старт с катапульты, установленной на броненосном крейсере "Норт Каролина". А спустя полгода на этом же крейсере более усовершенствованную катапульту соорудили на высоких стойках над кормовой орудийной башней. Используя это устройство, 11 июля 1916-го летчик Шевалье впервые катапультировался с идущего корабля. Подобные катапульты были установлены еще на двух броненосных крейсерах, но после вступления Соединенных Штатов в Первую мировую войну в апреле 1917 года авиационное вооружение на артиллерийских кораблях было демонтировано.

ПОРАДИ

Як вибрати ноутбук

Ви хочете купити легкий, потужний хороший ноутбук? Зробіть це правильно.

Коли ви вирішуєте купити собі ноутбук, виникає найбільша проблема. Проблема вибору.

Насамперед ми хочемо, щоб ноутбук відповідав нашим вимогам. Наприклад, давав змогу швидко редагувати фотографії та відео, мав зручний і швидкий доступ до пошти й інтернету. І на ньому навіть можна було б грати в 3D-ігри.

Чити наклейку AMD VISION на корпусі ноутбука, щоб зрозуміти, для яких цілей він призначений.

У платформі AMD VISION існують такі рівні:

VISION. Для повсякденного використання – ідеально підходить для онлайн-розваг і спілкування з родичами та друзями. З ним ви зможете слухати музику, дивитися фотографії та фільми (зокрема, у форматі

Звісна річ, вибрати ноутбук без наявності хоч би мінімальних даних про його технічну "начинку" доволі складно.

Але нижченаведений список запитань, які треба поставити собі перед покупкою, допоможе вам зробити правильний вибір.

1. Чи важливий для мене дизайн (зовнішній вигляд) ноутбука?

Ноутбуки та нетбуки випускаються в різних колірних рішеннях і з різними поверхнями. Багато користувачів хочуть, щоб їхній ноутбук був гарним, практичним і тишив погляд.

2. Скільки часу батарея мого ноутбука повинна працювати без підзарядки?

Якщо ви збираєтеся часто носити ноутбук із собою та не мати постійного доступу до джерела живлення, тривалість заряду батареї зіграє дуже важливу роль.

3. Чи важлива для мене вага ноутбука?

Якщо ви збираєтеся практично постійно носити його з собою, компактність і маленька вага будуть вагомим аргументом при виборі.

4. Наскільки потужним повинен бути ноутбук?

Швидкість роботи ноутбука повинна відповідати тим завданням, які ви перед ним ставите, – редагувати на ньому відео та фотографії, дивитися фільми у високій якості чи грати в 3D-ігри.

5. Чи потрібна мені хороша графіка?

У ноутбука, крім вбудованої, може бути й дискретна відеокарта. Її ви можете підключити тоді, коли хочете використовувати ноутбук, наприклад, для того, щоб пограти в сучасну гру зі складною графікою.

Решту часу ви користуватиметесь основною відеокартою для економії заряду батареї. Але без відеокарти з високою розподільною здатністю ви не зможете грати в 3D-ігри.

Слід знати, що компанія AMD спростила процес вибору. Покупцеві достатньо поба-

DVD і в режимі онлайн), працювати з електронною поштою та в інтернеті.

Як приклад такого ноутбука можна подивитися на сімейну модель Sony Vaio VPCEF22FX або ультракомпактний HP DM1.

VISION Premium. Для використання у форматі Full HD. Висока чіткість відео, редагування фотографій і комп'ютерні ігри – усе може цей ноутбук.

Із ним ви можете використовувати кілька додатків одночасно, грати в найпопулярніші ігри, з легкістю конвертувати аудіо- та відеофайли, дивитися фільми у форматі Blu-Ray або HD тощо.

Як приклад ноутбуків, створених на технології VISION Premium, можна назвати Sony VAIO E-Series і Acer Aspire 7552 G-6851.

VISION Ultimate. Для одержання максимальних можливостей. Це той варіант, коли від ПК потрібна розширена багатозадачність, зокрема запис "живого" ТВ, проходження графічно насичених онлайн-ігор, редагування та мікшування музики, додаткові функції редагування фотографій, створення та редагування фільмів у форматі HD.

Зразками ноутбуків цього класу є Dell Studio XPS 7100 із повною підтримкою технології трьох моніторів AMD Eyefinity та HP Pavilion Elite з 6-ядерним процесором AMD Phenom II X6.

VISION Black – це найбільш високопродуктивна версія VISION. На ній легко "ідути" "важкі ігри". На VISION Black підтримується весь функціонал Vision Ultimate, Microsoft DirectX 11 і технології AMD Eyefinity (з можливістю роботи на шести моніторах одночасно).

Ви зможете управляти величезною цифровою бібліотекою: міксувати музику, створювати та редагувати фото й відео у форматі HD, а також проходити ігри у форматі 3D.

Приміром, наклейку VISION Black має ноутбук Acer Aspire 7552.

ЗНАЙ НАШИХ

Українська книга стала хітом на iPad

Мультимедійна книжка, створена українськими розробниками, увійшла до ТОП-5 додатків для iPad.

Інтерактивна версія дитячої книги "Райдугони та Маленький Сонько" (в англійському варіанті "Raidragons") стала популярним додатком на App Store для планшета iPad, повідомляє watcher.com.ua.

23 грудня українське видавництво Glowberry Books ано-

нсувало дитячу мультимедійну книжку спеціально для iPad. І буквально через тиждень після презентації книжка увійшла до ТОП-5 завантажуваних iPad-додатків.

Слід додати, що "Райдугони та Маленький Сонько" – це перша книга із серії пригод кольорових драконів. Автором бестселера є молодий український письменник, відомий під псевдонімом Антон Сіяніка.

Ілюстрації створені так само українцями – художником Костянтином Федоровим і

Світланною Мороз.

Паперовий варіант дитячої казки вийшов рік тому, але не користувався таким високим попитом, як нинішній електронний варіант.

Інтерактивна книга має простий інтерфейс, дає змогу змінювати розмір шрифту та наповнена яскравими, анімованими персонажами.

Нагадаємо, що експерти в 2011 році пророкують "планшетний бум". Звісна річ, різко зростає кількість електронних книжок і журналів для планшетів і букридерів.

Виявляється...

Акумулятори житимуть довше

Виявлена причина передчасного руйнування літєво-іонних батарей.

Останнім часом безліч компаній і дослідницьких лабораторій стурбовані розробкою високоємних накопичувачів енергії.

Полімерні Li-ion-акумулятори сьогодні є найпоширенішим автономним джерелом живлення, але й вони часом не завжди справляються з "ненажерливими" гаджетами.

Відомо, що глибокий розряд повністю виводить із ладу літєво-іонний акумулятор. Оптимальні умови зберігання Li-ion-акумуляторів досягаються при 40-відсотковому заряді від ємності акумулятора.

Однак американські вчені, провівши масштабні дослідження у сфері регенерації Li-ion-акумуляторів, виявили, що їх найуразливішим місцем є внутрішні провідники з оксиду олова.

З'ясувалося, що від нагрівання (при високому споживанні струму) олов'яні сплави повільно руйнувалися, після чого батарея ставала непридатною. Хоча її ресурс був значно вищий.

У зв'язку з цим дослідники запропонували використовувати в акумуляторі не один провідник, а групу – у вигляді багатожильного дроту. Дивно, невже інженери з корпорації Sony, які першими створили літєво-іонний акумулятор у 1991 році, не знали законів електрофізики?

Може, струми споживання тоді були не такими високими?

Нагадаємо, що літєво-іонний акумулятор (Li-ion) – тип електричного акумулятора, здебільшого призначений для портативної електронної техніки.

У цей час ці акумулятори широко використовуються в таких пристроях, як мобільні телефони, ноутбуки, електромобілі, цифрові фотоапарати тощо.

РОЗРОБКА

Фотоапарати "порозумнішають"

Нові двоядерні процесори iOne, розроблені для фототехніки, суттєво підвищують її можливості.

Спеціальний двоядерний процесор для фотоапаратів на базі ARM Cortex-A9 із частотою 1 ГГц і ARM11 на частоті 533 МГц анонсувала компанія Ambarella, пише CNews.

Новинка називається iOne. Така висока продуктивність чипа забезпечить практично миттєве ввімкнення фотокамери.

Процесор дає змогу кодувати та декодувати в режимі реального часу Full HD-відео. При цьому використовується кодек H.264. Швидкість кодування становить 30 кадрів за секунду. Крім того, камера зможе паралельно передавати відеопотік по Wi-Fi.

Також у CPU вмонтований графічний чип, сумісний із бібліотекою OpenGL ES 2.0 для обробки графічних даних. У результаті цього процесор здатен обробляти високоякісні об'ємні зображення (3D) і створювати 32 Мп фотографії зі стабілізацією.

Форм-фактор новинки – SoC ("система-на-чипі"), що дасть змогу інтегрувати її також у різні мобільні пристрої, наприклад, у телефони на базі ОС Android.

РОЗРАХУНКИ

Майже мільйон українців користуються Інтернет-банкінгом

5,2% інтернет-користувачів з України, або 800 тис. чоловік, користуються інтернет-банкінгом.

Такі дані представив сайт Internet World Stats. Найбільша аудиторія інтернет-банкінгу в Україні – у "Приватбанку", близько 540 тисяч користувачів.

Щомісяця кількість користувачів інтернет-банкінгом збільшується на 3 тис. осіб.

При цьому тільки 2% клієнтів банків переглядають залишки на своїх рахунках через Інтернет.

Крім того, в Україні популярні електронні платіжні сервіси, наприклад, Portmone. До речі, система електронних платежів Portmone запустила

оплату послуг через систему голосового меню (IVR).

Для оплати послуг потрібно тільки подзвонити за номером в Portmone. Послуга доступна без реєстрації. Оплата можлива власником платіжних карт Visa і MasterCard. Біль-

шість послуг оплачуються без комісії.

Portmone.com давно забезпечувала подібний сервіс платежів для IVR-систем різних мобільних операторів, проте тепер вирішила розвивати цей напрямком самостійно.

Запуск нової послуги спрямований на розширення способів оплати рахунків у Portmone. На даний момент клієнти сервісу можуть оплачувати свої регулярні рахунки через мережу терміналів, банкоматів, інтернет, сервісом Direct Debit, системою інтернет-банкінгу та за допомогою мобільних телефонів, а тепер і за допомогою IVR.

НАШІ ЗА КОРДОНОМ

Ісмаїл Сіллах: "На рингу я солдат і воюю за Україну"

25-річний Ісмаїл Сіллах – український боксер-професіонал з Маріуполя, живе та тренується у Лос-Анджелесі з 2008-го року. Він провів 12 поєдинків, всі виграв.

Знаменитий американський боксер Рой Джонс-молодший казав, що такі таланти з'являються рідко. Ісмаїл одружений, має сина. Батько Ісмаїла родом із Сьєрра-Леоне. У дитинстві Ісмаїл Сіллах багато бився з однолітками, які кепкували з того, що він чорношкірий.

Срібний призер чемпіонату світу серед любителів 2005-го року в інтерв'ю "Голосу Америки" розповів про свою спортивну кар'єру та своє знайомство із США.

"У нас же є велика діаспора у Чикаго. Ще коли був на чемпіонаті світу з боксу серед любителів, у 2005-му році, то спілкувалися із багатьма. Там живе, наприклад, Ростислав Заулічний (срібний призер Олімпіади в Барселоні, дворазовий чемпіон світу з боксу, прим. "Голосу Америки"). Проте зараз про

мене в діаспорі не дуже то й знають, бо моє обличчя поки не дуже світиться в медіа. Але думаю, що незабаром (американські українці) будуть приїжджати і підтримувати мене на поєдинках", – розповів Сіллах.

Як любитель Ісмаїл ставав чемпіоном світу і Європи серед кадетів, срібним призером чемпіонатів світу і Європи серед дорослих. Тим не менше, повертаючись на батьківщину, він помічав на собі здивовані погляди, від яких вже встиг відвикнути в Америці.

"У мене зараз робоча віза. Максимум, що я зроблю, – отримаю Зелену картку, щоб не витратити постійно час на подовження візи. А щодо гро-

мадянства – однозначно ні. Я ж боксер, у мене своєрідна війна і воюю я – за Україну".

Українська символіка на формі або жовто-блакитний прапор одразу привертають увагу громадян колишнього СРСР до високого чорношкірого хлопця.

"Спорт – це шоу. Ніхто не хоче дивитись як люди просто на ринзі б'ють лівою-правою. Треба створювати шоу. Коли ми тут дивимося матчі NBA, то це дещо відмінне від української ліги, де діє принцип "пограли – розійшлися". Тут роблять шоу. Якщо баскетболіст забуває, то він ще зламає кильце, крикне. Думаю і мені таке потрібне буде з часом, коли я стану відомим. Коли моє ім'я стане пізнаваним, то стану лаяти чемпіонів останніми словами і викидати на поєдинок!"

– У США, – розповідає Ісмаїл, – загальна фізична культура знаходиться на вищому рівні, ніж в Україні. Стереотип, що американці огрядні та малорухливі виявився хибним. А от українці, можливо, ще просто соромляться жити здоровим життям.

РЕЙТИНГИ

Українська Прем'єр-ліга увійшла до десятки найсильніших у світі

Згідно з рейтингом Міжнародної федерації футболу і статистики (IFFHS), наша Прем'єр-ліга розташувалася на 10-му місці між чемпіонатами Нідерландів і Бельгії.

Найсильнішою ж лігою планети вважається чемпіонат Іспанії, який за підсумками року зміг відібрати це звання в Англії. Італійська Серія А посіла третє місце в рейтингу.

Російська першість "награлась" в 2010 році на 14-у позицію, що все ж краще, ніж у 2009-му (20 місце). Однак через те, що вона виявилася нижчою за українську, країни, напевно, поміняються місцями в рейтингу найсильніших футбольних ліг Європи XXI століття.

При складанні свого рейтингу IFFHS враховувала виступ команд на внутрішній і міжнародній арені. У розрахунок бралися показники п'яти перших клубів з кожної країни. При цьому ігри в єврокубках котирувалися значно вище, ніж ігри в національних чемпіонатах.

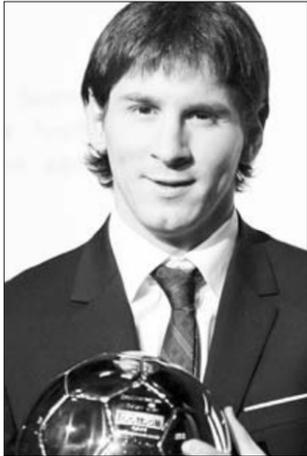
Рейтинг IFFHS. Найсильніші чемпіонати 2010 року.

1. Іспанія – 1092,0 очок.
2. Англія – 1039,0. 3. Італія – 1021,0. 4. Бразилія – 982,0. 5. Німеччина – 932,0. 6. Франція – 884,0. 7. Аргентина – 861,0. 8. Португалія – 789,5. 9. Нідерланди – 787,5. 10. Україна – 709,0. 11. Бельгія – 703,0. 12. Мексика – 690,0. 13. Еквадор – 662,5. 14. Росія – 660,0. 15. Греція – 636,5.

sport.tochka.net

НАЙКРАЩИЙ

Золотий дубль Мессі

Учора в швейцарському місті Цюрих, де знаходиться штаб-квартира ФІФА, світ дізнався про нового володаря золотого м'яча. Називати його "новим володарем" складно, оскільки Лео Мессі виборов цю футбольну нагороду другий раз поспіль і став в один ряд з легендарними – Йоханом Кройффом, Кевіном Кіганом, Карлом Хайнцом Румменігге, Мішелем Платіні і Марко ван Бастеном. Гідна компанія. Варто відмітити, що цього року "Золотий м'яч" за версією France Football і Гравець року ФІФА були об'єднані. Таким чином, Мессі отримав абсолютно нову нагороду: "Золотий м'яч ФІФА".

Варто зазначити, що усі три претенденти на звання "кращого у світі" – гравці Барселони: Інєста, Хаві і сам переможець! Це – хребет і розум команди Гвардіоли, люди, які тур за туром штампують перемоги команди і ведуть її до чергових титулів.

Багато хто говорить, що переміг Мессі цього року не заслужено, мовляв, перемога повинна була дістатися одному з іспанців – або Хаві, або Андресу Інєсті. Обидва – чемпіони Європи і світу, обидва провели відмінний клубний сезон. Обидва важливі гравці Барси... але не важливіші за Ліонеля. У Мессі був, можливо, не кращий ігровий рік, але його вклад в перемоги Барси беззаперечний. Він – кращий бомбардир (прикладі 2009/10), забивши 34 голи в 35 матчах. Без нього Барса далеко не така, як з ним.

Тепер у аргентинської "блочи" є відмінний шанс повторити подвиг легендарного Мішеля Платіні, який зробив золотий хет-трик (у 1983, 1984, 1985 рр.).

ЄВРО-2012

Збірні Італії та Англії "битимуться" за Одесу

На одну базу, яку запропонувала Одеса командам-учасницям Євро-2012, вже є 3 претенденти.

Національні збірні Англії та Італії висловили бажання під час проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 року мешкати та тренуватися в Одесі.

Про це повідомив представник Міністерства закордонних справ України в Одесі Константин Ржелішевський.

За його словами, експерти зазначили, що команди вже відвідали Південну Пальміру з ознайомчим візитом.

Крім того, як розповів представник МЗС України, про намір мешкати в Одесі заявила ще одна футбольна федерація. Однак не уточнив, яка саме.

Таким чином, попит у європейських збірних на Одесу значно перевищує пропози-

цію. Адже Одеса запропонувала лише одну тренувальну базу для команд, що приїдуть на Євро-2012.

Так, проводити заняття і тренуватися збірній пропонують на стадіоні "Спартак", а мешкати в готелі "Grand Marine" на березі Чорного моря.

До Одеси найближчим з міст, які прийматимуть матчі Євро-2012, є Київ, до якого 490 км.

Цікаво, що команди вже визначаються з місцями своєї дислокації, хоча ще не знають, ні в якому місті і навіть в якій країні (Польщі чи Україні) проводитимуть свої ігри. І, зрештою, не мають гарантії, що потраплять на Євро-2012.

Нагадаємо, що загалом Україна запропонувала для команд, які братимуть участь в Євро-2012, 17 тренувальних баз.

Також зазначимо, що збірна Німеччини вже прийняла рішення, що під час Євро-2012 житиме не в Україні, а в Польщі.

БОКС

Володимир Кличко: "Мені не треба готуватися до зустрічі з Хеєм півроку"

Нема нічого складного у тому, щоб провести два поєдинки за звання чемпіона світу протягом 9 тижнів.

Про це Володимир Кличко заявив на ESPN.com, повідомляє sports.ru.

"Я не розумію, чому так гаряче обговорюються оголошені терміни моїх наступних боїв. Я вважаю, що всі розраховано дуже зручно", – сказав він.

"Бій з Чізорою буде свого роду розкручуванням наступної зустрічі з Хеєм, адже вони обидва британці, до того ж дозволить мені підтримати фізичну форму і обійтися без довгої перерви в графіку виступів", – додав він.

"Немає нічого страшного в тому, що два анонсованих поєдинку розділять 9 тижнів. Я знаю краще за інших можливість свого організму", – зазначив Володимир.

"Впевнений, що цього часу буде достатньо, щоб підготуватися до бою проти Хея. Це ж звичайний суперник, мені не потрібно готуватися до зустрічі з ним півроку", – резюмував українець.

Нагадаємо, що 30 квітня Кличко вийде на ринг проти Дерека Чізори, а на 2 липня заплановано бій українця проти Девіда Хея.

Сторінку підготував Андрій Агеєв.

ЗАСНОВНИКИ:

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Свідоцтво про державну реєстрацію видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р. Передплатний індекс 22242.

Газета видається на громадських засадах.

Інформаційна підтримка: "Військо України", "Авіація і время". Перший редактор Сергій Свенцицький.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів.

Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.

Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети.

При передруку посилання на "Крила України" обов'язкове.

КОНТАКТИ:

21007 м. Вінниця, вул.

Червоноармійська, 105

тел: 8-067-587-02-96,

8-0432-59-62-26,

факс: 8-0432-59-60-48

Електронна адреса:

krula_ukr@ukr.net

ВІДДРУКОВАНО У ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед". м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А, тел. (0432) 55-63-97

Тираж – 1050 прим. Зам. № 112201

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
М. ПОПЛАВСЬКИЙ

